

VYRAI
VYRAI
VYRAI

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FE-
DERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIEPVIKAS SAVITRAVIS
"KOVA"
Išleista kas Pėntynėia. Leidžia
LIEPVIKŲ SOCJALISTŲ SA-
JUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 38.

Philadelphia, Pa., 22 d. Rugsejo (September), 1911 m

Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS.

Darbas ir Socijalizmas	453
<i>Parvis</i> Kokią pereigą turi atlikti Kova	454
<i>Šukys</i> «Reakcijos spūogus»	454
<i>L.F. d' M.-R.</i> Socijalizmo trupiniai	445
<i>Barabošius</i> Draugijnės ligos	455
<i>P.N.</i> Religijų atsiradimas	456
<i>Paukštys</i> Iš areštantų gyvenimo	458
APŽVALGA	458
AMERIKA	459
UŽSIENIS	459
DARBININKŲ GYVENIMAS	460
IŠ DRAUGIJŲ GYVENIMO	460
KORESPONDENCIJOS.	461
MOTERŲ SKYRIUS:	
Rengkimės prie geresnės ateities	461
BELETRISTIKA.	
<i>A.V.</i> Geras žmogelis	462
<i>Š-lis</i> Poezija	462
<i>Bindokaitis</i> Atminčiai Valiulio	462
SAJUNGOS REIKALAI	463

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World

One year	\$2.00
Six months	1.00
Three months	.50

PRENUMERATA visoje dalyje svieto

Vieniems metams	\$2.00
Šešioms mėnesiams	1.00
Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.

APGARSINIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas per stato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš caristą valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisintimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplauti tarpe darbininkų klesos revoliucionistiskas mintis.

* Norintieji turēt šį paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

Platinti 'Kova' - pelnas

NEABEJOJAME, kad kiekvienas draugas. prigulintis prie Lietuvių Socijalistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socijalizmo idėją ir nori koku nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socijalizmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — platinant «K O V A». Dabar, kuomet

«K O V A» — drąsiai galima sakyti — pilnai atsako savo tikslui, butina pereiga kiekvieno sajungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki progą. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras Prenumeratos Kortas. Tos kortos parduodamos kiekviena po 25 c. Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už \$1,00, o už tai gaunama penkias kortas. Tokiu budu platintojas pelno 25 centus. Už vieną prenumeratos kortą «KOVA» siunčiama šešias savaites.

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai daryti? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socijalistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidaruoti.

Draugai! Nuširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mūsų prakilnaus ir didelio darbo, tuojau užsisakyti Prenumeratos Kortas ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVA», o sykiu ir socijalizmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

HASSAN

Korkiniais špicais
CIGARETAI

Pamąstykite apie juos! Dešimts Korkiniais špicais cigarečių, iš gerai prinokusių sveikų tabako lapų už 5 centus! Didelę svarbą ir atydą dėk ant tų cigarečių. Jų gerumą liudija daugmetinis išgyvenimas, patyrimas išdirbime ir tikrumas tavoro. Parsiduoda kiekvienoj krautuvėj.

5¢

The American
Tobacco Co.

111 Fifth Ave., New York City

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Išgydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kaip tai: Naktinius Trotilėjimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriskos pajegos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkumas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą Užsenėjusias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negydu.

Dr. KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 4 p.p.

PARANKIAUSIAS DARBO
ZMONEMS LAIKRAŠTIS

"RANKPELNIŠ"

Leldžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIŠ" stovėdamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNIŠ" tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apsakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesniejle Europos lietuvų rašėjai. "RANKPELNIŠ" kaina: metam \$1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

**"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill
SCOTLAND**

Reikalaujamas numerio pažifūrėti įdėkite stampą už 2c.

Dr. Ignotus Stankus

Bell Telephone Dickinson 3757 w.

Dėl daktariškos rodos galima atsišaukti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šteity, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoje —

Jis yra pabaigęs augščiausias ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavų daktaru mieste Indianapolis Mokesi ir praktikavojo *The New York Post Graduate Medical School and Hospital*. Visi jo paliudijimai išstatyti yra ofiso, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo locną ligonbutį Philadelphijoje ir tame pačiame name padirbo puikią *medikaliską klinika* su laboratorija, elektriškas mašinas ir aptieką su geriausiomis gyduolėmis. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagelbą, išsilydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

„Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno, taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nerą geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlinkiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.“ Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St Philadelphia, Pa.

„Šiuomi viešai iš iškiu savo širdingą padėką Dr. Stankui už išgydymą nervų ligu ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kiti daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slaptomis ligomis patariu kreiptis pas dr. Ig. Stankų, o nepasigalėsite savo žygio.

GARBUS DAKTAR: neišrandu žodžiu p dėkavojimu Tamistui už išgydymą skau dėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėnų ir skausmingų mėnesinių, kurių kiti visi daktarai neapsiėmė gydyti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo manęs Ela Mažinacky

A. Zmudzen, Salem, Mass
57 Pingree St. Dr. Ig. Stankus. 1325 S. Front St., Phila

John Akuotaitis, Montreal, Que. Canada, rašo: „Meilutis gydytojau — Šešta diena, kaip gavau nuo Tamistos liekarstas ir vartoju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojau bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau nereikalauju daktariškos pagelbos. Ta įkiri liga, kuri taip daug prikankino mane ir kurią kiti daktarai laikė už neišgydoma, dabar jau baigia gyti. Ačiū Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.“

Išgydu pasekmingai ir ant visados nuo:

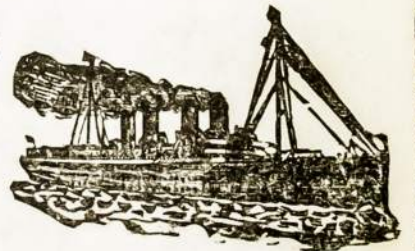
reumatizmo, skaudėjima šonų, sanarių kaulų, strėnų, kojų, pečių, nuo visokių kraujo ligu užkrečiamu lytišku ligų, triperį, šankerį sifilį, užk etėjimą ir nedibima vidurių, išbėrimą, niežėjimą ir augimą ant veido ir kūno visokių spuogu, dėdervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėma, širdies, inkstų, kepenų ir plaučių ligas, visokias nervų ligas neuralgija, drebėjimą sanariu, greitą s pykima, negalėjimą miegot ir išgastį, greitą pailsima, sunkų kvėp vima, peršalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerisk mėnesinių tekėjimą ir gumbos Išgydu su operacija rupturą, apendecitis, vėžį, skilyve augančius akmenis visokius skaudulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslių kaulų nervų, smėgnų, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir rankas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi d ro operacijas ant nosies, akių ir goik es.

Dr. Ignatius Stankus, M. D. 1220 So. Broad Street,
Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare
Šventadieniais nuo 1 iki 5 po piet.

M. Rosenbaum,

**SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.**

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

K DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
A. L. REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

Darbas ir Socijalizmas.

SOCIJALISTŲ PARTIJA yra tikra Darbo partija. Kiti tokios, taip vadinamos, Darbo (t. y. algiųjų darbininkų) partijos yra tik nenusisekė nudavimai. Ir Darbas niekuomet nieko nelaimėjo politikos lauke kitaip, kaip tik per Socijalistų Partiją. Socijalistų Partija gi niekuomet nieko neatsiekė, kol ji nesirėmė ant ekonominės kovos ir organizuoto darbo galybės, ir socijalizmas, kuris nėra išaugęs iš tos ekonominės kovos ir nėra jos išreiškimu, yra nevertas rimtos atidos. Organizuootas darbas suteikia socijalistiškam judėjimui ekonominę galybę.

DARBAS BE SOCIJALIZMO NEGALI LAIMETI.

Darbo partijos, besistengdamos gauti *išimtinai ir vienatini* «ką-nors dabar», išpažįsta susitaikymą ekonominiuose ginčuose su darbdaviais, užuot išpažinus kliausų kovą. Darbo partijos, pasistatydamos pirmiausioje vietoje «praktiškus» klausimus, pasideda į šalį principo klausimus, priima kapitalizmo etiką ir filozofiją, už miršta visas istorijos lekeija ir demoralizuoja priaugančiąją gentkartę.

Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje Darbas mėgino politiškai laimėti, nesudėdamas su Socijalistų Partija. Ilgainiui organizuoto darbo atstovai užėmė visas svarbesnesias valdvietes Australijoje ir Naujoje Zelandijoje. Išpradžių darbininkų džiaugsmui nebuvo galo. Keliatas reformų tapo įvykdyta. Kas gi paskui atsitiko? Ugi Darbo partija užsipainiojo kapitalizmo pinklėse ir žlugo. Darbas sunaikino savo paties revoliuciją galybę. Politikieriai, kurie įgijo politišką galę per darbininkų ir socijalistų balsus, tapo vergiškais kapitalizmo įrankiais.

Naujojoje Zelandijoje prie dabartinės Darbo partijos valdžios straikavimas — tai kriminališkas prasikaltimas. Straikuojantis darbininkas gali but pasodintas kalėjiman už vieną jau straikavimą. Ir darbininkai ne protestuoja prieš savo Darbo partijos valdžią.

N. Zelandijoi valdžia užlaiko anglių kasyklas, kuriose labiau išnaudoja darbininkus, negu privatiškos kompanijos. Bėgyje kelių pastarųjų metų nesusiapratimuose tarp darbininkų ir darbdavių kiekviename svarbesniame dalyke valdžia išrišo klausimą ant nau dos darbdavių.

Valdžia laiko vieną ranką su išnaudotojų korporacijomis, remia laivų trustą, anglių trustą, bankų trustą, kerosino trustą, žuvis trustą ir daugelį kitų trustų, o darbininkas tai mato ir tyli.

Darbo Partijos valdininkai, idant san užtikrinti vietas valdžioje ir ant toliaus, mat, turi taikytis užganėdinti galingą kapitalistiškąją ir vidutinę kliausą. Kuomet Darbo partijos priešininkai, buržujai ir kapitalistai, ėmė jai primetinėti, kad ji nėra patrijotiška, tai Darbo partijos valdžia ne tik teorijoje, bet ir praktikoje pasirodė esanti «tikrai patrijoška». Tuojaus ji ėmė tvarkyti planus, kaip įvedus Naujoje Zelandijoje priverstiną tarnavimą kariu menėj, ir tuojaus ėmė statyti ginklų fabrikas ir tvirtoves, o neper seniai įrengė Anglijai milžinišką karišką laivą. Artinantis gi Anglijos karaliaus Jurgio V karunavimui, Darbo partija pasiuotė savo ministerių pirmininką ir 18 parlamento atstovų ant tos kvalios iškilmės, byle tik pertikrinus buržuaziją ir kapitalistus, jog Darbo partija yra patrijotiška; byle užsitikrinus parėmimą iš pusės ne-darbininkiškos kliauos, byle tik ilgiau užsilikus savo valdiškose sėdynėse.

Tas-pat yra ir Australijoje. Ir Australijoje Darbo partija yra nei kiek negeresnė už kokią buržujišką-kapitalistišką partiją. Ji tiktai nešioja vardą darbo partijos, bet darbo žmonių gerbuviui ji

tiek tiktai tedaro, ką ir kitokios partijos. Visa valdžios mašinerija yra taip sutaisyta, kad biednas darbininkas tampa vis biednesniu, o kapitalistas vis turtingesniu. Ir kodėl gi kapitalistams ir buržujams neremti Darbo partiją, kuomet ji jiems taip ištikimai tarnauja?

Tiesa, Naujojoje Zelandijoje ir Australijoje (iš kapitalistų daleidimo) įvesta tulos reformos, kurios ant pažiuros išrodytų naudingos darbininkams, butent: senatvės pensija, valdiška apsauga (insurance) nelaiminguose atsitikimuose ir valdiškas geležinkelių valdymas. Bet tos reformos įvesta todėl, kad kapitalistai tiki, kad su jų pagelba galima bus jiems ilgiau palaikyti kapitalizmo gyvenimą.

Kas dedasi su Darbo partija N. Zelandijoje, tas dedasi Anglijoje, tas dedasi San Franciscoje (Amerikoje), tas dedasi ir dėsiai visur, kur darbininkų bei darbo partijos mano galinčios apsielti be socijalizmo.

Kol Anglijoje išpradžios Darbo partija vadovavosi socijalizmo dvasia, tol tik ji ir progresavo. Ji iškovojo keliatą tikrai gerų darbininkams reformų. Paskui ji pradėjo svyruoti savo socijalistiškume. Kas gi iš jos yra šiandien? Ji silpna, išsiskaldžiusi, tunojanti ant vietos. Ji «turgavoja» su parlamento Liberalais ir, norėdama gauti jų parėmimą, pati remia ne-socijalistiškas, nenau dingas darbininkų kliausai reformas. Ir tą partiją tegalima atgalvinti tik ičirškiant į ją socijalizmą.

San Franciscoje organizuootas darbas įgijo politišką galę be socijalizmo pagelbos. Išsyk išrodė, kad tulus pagerinimus darbininkai laimėjo. Bet neužilg išsiskverbė į Darbo partijos politiką parsiдавėjystė ir papirkėjystė, vaidai ir išsiskaldymas; nes stokavo socijalistiškos dvasios, socijalistiškos minties ir vienybės ir dabar ta partija netik neneša naudos darbininkams, bet da stabdo progresą, socijalistišką darbininkų judėjimą.

«Suvienytų Valstijų kongrese sėdi 12 «darbo atstovų». Bet ar jie kada mėgino praleisti koki įstatymą naudai darbininkų? Kur buvo jie, kada broliai McNamaros buvo išvogti iš Indianos valstijos? Ar jie pakėlė balsą prieš priespaudas, kurias kenčia pačtos tarnai? Kuris jų užprotestavo prieš valdiškus užgynimus strikuoti, prieš teismų tiraniją, prieš saivališką senatą arba bent prieš kurią priespaudą ir skurdą, po kuriais vaitoja Amerikos darbininkai? A. M. Simons.

Kongrese yra tik vienas socijalistas atstovas, Viktoras Bergeris. Prisiminkime, ką jis veikė kongrese, o pamatysime, kad vienas tikras socijalistas darbo atstovas daugiau reiškia darbininkų kliausiai, negu tuzinai šiaip jau «darbo atstovų».

Taigi darbo išganymas yra ne laikinėse reformose, ne politiškame žaidime su buržuazija ir kapitalizmu, ne laikiniame pasisekime laike rinkimų, bet veikime ir kovojime po socijalizmo vėliava, kovojime dėl socijališkos revoliucijos, dėl panaikinimo kapitalistų kliauos. Darbininkus išliuosuos arba socijalizmas, arba niekas. Jeigu į socijalizmą verta tikėti, tai verta ir kovoti be nuolaidos iki galui, idant jis įvyktų; kovoti, neatsikreipiant nei ant valandėlės nuo galutinio tikslo, nenuleidžiant žemyn socijalizmo vėliavą, nesileidžiant į pažeminančias derybas su kapitalistais bei jų atstovais.

SOCIJALIZMAS NEGALI LAIMETI BE ORGANIZUOTO DARBO.

Bet gi ir Socijalistų Partija negali turėti pasisekimo savo politiškoje kovoje, jeigu ji veikia atskiriam nuo organizuoto darbo. Apie tai liudija Švedija, Norvegija, Belgija, Francija, Vokietija ir Finlandija. Kol tose šalyse buvo vientik skleidžiama socijalizmo teorija, o ne jieškoma socijalizmo parėmimo pas organizuoto darbo minias, tol nei socijalizmas tenai neturėjo stiprios papėdės, nei darbas neturėjo pasisekimo ekonominėje kovoje. Kuomet gi tos dvi spēkos susivienijo, tuojaus pasirodė puikus vaisiai judviejų sujungto systematiško darbo.

Bell Telephone Directory 1911
 Del doktorikos rodo galios...
 ktaras-lietuvis Philadelphiaje...
 au paskutinius doktorikos...
 pols Mokeši ir praktikuoj...
 Hospital. Visi je palidiniai...
 ali juos matyti.
 abutj Philadelphiaje ir...
 g su laboratorij...
 Cia visi ligoniniai...
 liudija patys ligonius.
 imy, ant veido ir...
 nera geronio...
 vienas negalio...
 phia, Pa.
 GARBUS DARYKLE...
 raudy bedis...
 Tamanti ai...
 dejuos kono...
 gelimo stary...
 gy mienai...
 ai daktari...
 ti. Bet Tam...
 kaip rania...
 nuo ma...
 Ig. Stankus. 1220 So. Broad St.
 Que. Canada, rabe...
 nstos liekarsas...
 augamo da...
 ti. Daugiau...
 Ta žiri liga...
 už nelgydoma...
 dyma.
 ningai ir ant visadon...
 y, sanarių...
 lytišku ligų...
 g, niežeji...
 ima plaukų...
 cias nervų...
 miegot ir...
 nesilpnėjim...
 nesilny tekėj...
 kilvyo augan...
 r pūslės...
 imdančių or...
 Taipgi d...
 1220 So. Broad St.
 Philadelphia, Pa.
 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8...
 aisnuo 1 iki 5 popst.
 ant geriausly limių...
 ūcia po gvarancija...
 greitai, atvangiai ir...
 ležinkelly tikiety.
 Philadelphia, Pa.
 S Agentai.
 re st., Wilkes Barre, Pa.
 st., Philadelphia, Pa.
 Easton, Pa

Pačiose Suvienytose Valstijose Socialistų Partija tik tenai džiūngiasi pasisekimu, kur jai pavyko įtraukti unijas į politiška veikmę sykiu su Socialistų Partija; pavyzdžiais gali tarnauti Milwaukee, Butte, Flint ir Minneapolis.

Visur, kur tik socialistiškas judėjimas laikėsi nušaliai nuo darbų unijų, jis pasidarė nevaisingas, atskalus, fantastiškas. Vi sur, kur tik unijos atsiskyrė nuo socialistiško judėjimo, jos pasidarė nuolaidžios, suskilo ir susidemoralizavo. Kuomet tie du skyrčiai darbininkų klasių neveikia išvien, jie pasidaro kits kitam priešingi ir karčiai kritiški linkui kits kito.

KOKIĄ PEREIGĄ TURI ATLIKTI «KOVA».

Drg. J.B.Smelstorius savo straipsnyje «Ar nesirupinti politi ka?» N35 *Kovos* puikiai išdėstė pamatus, kodėl turime užsiimti *politiškąja veikme*. Po politiška veikme socialistai abelnai supran ta a) stengimasi pervesti laike rinkimų savo kandidatus į visuomeniškus urėdus ir b) išrinktųjų socialistų darbavimasi savo urėduose sulyg socialistų partijos priimtos taktikos ir prisilaikant pamatinių socializmo principų.

Kad turime užsiimti politiška veikme, vesti kovą ant politiško kovos lauko, tai aš pilnai sutinku ir, rodosi, tarpe sąjungiečių visai negalėtum surasti draugo, kuris tam priešintųsi. (Drg. J. B.S. sako, buk daug esą sąjungiečių, nenorinčių užsiimti politika; rodos, drg. J.B.S. klysta tame savo manyme. Purv.).

Paskui drg. J.B.S. išreiškia savo nuomonę, kokio turinio turėtų būti mūsų organas *Kova*. Sulyg jo manymo, tai *Kova* turi a) užsiimti vien aprašymu, kaip vesti šalies politiška kovą, b) aiškiniu politiškosios ekonomijos, o c) žiniomis visai neužsiimti.

Čion drg. J.B.S. padaro, mano nuomone, klaidą. Sakau klaidą todėl, kad jis mano, jog *Kova* turi but tiktai teoretišku ir aprašančiu politiškos kovos būdus laikraščiu, tuo tarpu, kaip tas nėra galima. Kad nėra galima, tą patyrėme iš tų laikų, kuomet patsai drg. J.B.S. redagavo *Kovą*. Tuomet buvo norima *Kovą* paversti vien tik laikraščiu teoretišku ir aprašančiu šios šalies politiškos kovos būdus ir baus darbininkų klasių išnaudojimą. Ir kas iš to išėjo? Visupirma, iš priežasties stokos pas mus gerų teoretikų ir publicistų, pradėjo stokuoti rašėjų, kurie galėtų rašyti į *Kovą*, o kita, jei ir randasi vienas ar kitas galintis rašyti teoretiškuose klausimuose arba gerai aprašyti gyvus politiškus klausimus, tai uždyką nei vienas to negalėjo daryti, juk parašymas straipsnio (geriau pasakius, veikalo: su straipsniu mažai ką išaiškinsi), gerai išaiškinančio politiška ekonomija, materijališką istoriją ir t.p., nėra vienos arba kitos valandos darbas, bet savaičių, net ir mėnesių. Nėsant rašėjų, drg. Sm-riui prisiėjo vienam prirašyti visą *Kovą* — tai viršgamtiškas darbas vienam žmogui tą darbą atsakančiai atlikti. Per neturėjimą progos apmisltyti apie rašomųjų straipsnių temas, dažnai reikėdavo paimiti viename arba kitame laikraštyje tilpusi straipsni už pavyzdį ir iš jo parašyti *Kovai* įžanginį straipsnį. Per tai dažnai mūsų *Kovoje* tilpdavo įžanginiai straipsniai, griežtai vienas kitam priešingi kaip taktikos, taip ir teorijos klausimuose.

Drg. Sm. pataria beveik išimtinai užsiimti politiško veikimo aprašymu šioj šalyj. Perdaug vienpusiška. Darbininkai neturi but siauri savo pasauliažvalgoje, bet turi žinoti ir kas kitose šalyse dedasi; kaip ten mūsų draugai veikia ir ką daro jų išnaudotojai. Darbininkai turi permatyti visą pasaulio judėjimą. Jei darbininkai tik težinotų apie savo šalies veikimą, tai iš jų išeitų prasti ir visai prasti, anot drg. Sm., «politikanai».

Berekalingai drg. J.B.S. priešinasi žinių talpinimui. Žinios netik mums praneša apie veikimą mūsų draugų ar priešų kitose šalyse, bet ir duoda tankiai gerą pamokinimą. Be to, lietuviškoji

visuomenė yra penima mūsų nacionalistiškų (tautiškų) laikraščių sensacijoniškomis (apskaitytomis ant iššaukimo sujudinimo) ir dažnai tiesiog klaidinančiomis žiniomis; todėl mūsų pereiga yra sutelkti teisingas žinias ir duoti komentarus (išvadžiojimus) iš mūsų taško žiūrėjimo. Jei *Kova* netalpinų žinių, tai darytume labai didelę klaidą.

Apart to, kaip augščiau sakiau, kad prie dabartinių sąlygų negalime *Kovą* išleisti grynai teoretišku laikraščiu, mes visai neturime net stengtis mūsų organą padaryti tokiu*) todėl, kad mūsų organo uždaviniu nėra *auklėjimas propagandistų*. *Kovos* turiniu turėtų but socializmo idėjos skleidimas, idant įgyti naujus pasekėjus. *Kova* privalo atsiliepti ant svarbesniųjų apsiereiškimų draugijos gyvenime (netik Suv. Valst., kaip kad drg. Sm. mano, bet ant visų svarbiausiųjų draugijinių apsiereiškimų visame pasaulyje); ji turi skleisti klasinį susipratimą, populiariskai aiškinant politiška ekonomija, materijališką istoriją, sociologiją ir tt., paduoti teisingas žinias, žinotinas darbininkų klasių ir plačiai visuomenei, rodyti darbininkų organizavimosi būdus kaip savo šalyje, taip ir svetur ir, jei galima, talpinti dailiosios literatūros raštus ir populiariskai moksliskus straipsnius. Jei *Kova* išeitų su tokiu turiniu (prie ko dabartinė redakcija, matoma, ir stengiasi), tai visada tuomet ji atliktų jos svarbiausias užduotis — *skleidimą socializmo idėjos, klasiinio susipratimo ir apšvietos tarpe Sąjungos narių*.

Tokio tai turinio *Kova* tikrai mums nešų naudą. Ji tuomet būtų įrankiu, su kurio pagalba būtų prirengiama draugai į tikrus kareivius kovai už darbininkų klasių išlinsavimą iš po alginės vergovės. Kiekvienas tą žino, kad kovotojai tik tuomet gali but gerais kovotojais, kada jie supranta, už ką jie stovi ir yra gerai prirengti prie kovos. Visupirma, tadgi, darbininkų klasa turi but gerai apšviesta, organizuota ir disciplinuota, tada mes tik galime tikėtis, kad ji nuveiks ką-nors tikrai gero ir naudą nešančio visai žmonijai!

A.Purvis.

«Reakcijos spuogas».

Jeigu kas, bevejamas sumišusioj minioje, nori pabėgt, tai paprastai bėgdamas pats rėkia: «Ana, laikykite! laikykite!» o pats nešinas, kiek drutas. Žmonės, atsitikimo nematę, nežinodami, ką laikyti, nei kame dalykas, kuo-greičiausiai skubinasi bėgančiam jam iš kelio pasitraukti ir atidžiai stebisi, ką jis vejas: visi žiuri pirmyn, visi netėmydami, iš kur jis bėga ir kas jį vejas. Dažniausiai tokiu būdu bėgantis ir dingsta minioje.

Lygiai taip ir p. K.Jurgelionis daro. Jis taipgi bėga nuo to visko, ką pats pirmiau darė ir, kiek gali, rėkia: «Ana, *Keleivis* su savo mielaja drauge *Kova* žmones *juodina, juodina ir juodina!* Saugok, dieve, tokius gražius... «valyvus» žmones į murinus gali «supeizoti»... Gelbėkit, laikykite! reakcija!» O pats, «valyvą» nuoduodamas, pamiršo (o gal mislija, kad kiti pamiršo), kad, iš Europos atvažiuodamas, pas mane savaitę viešėjo ir pats viską mums išpasakojo apie kn. Alšausko darbus Kaune, — lygiai taip, kaip «Chicagos skurdžius» rašė N30 *Kovos*. Ne man vienam pasakojo, yra ir daugiau žmonių, kurie galės paliudyti. Ką tas reiškia! Reikia, kad pats p. Jurgelionis per ištisus ketverius metus gyvu žodžiu ir per spaudą apie kn. Alšausko šlykščius darbus pasakojo ir rašė, o niekad jam į galvą neatėjo, jog tas viskas yra «juodinimu». Po ypatingam gi su kn. Alšausku pasimatymui Chicagos «pirmelių inteligentų» bankete, visas p. J. ketverių metų darbas švyst į gryną «juodinimą» ir pavirto. Turbut, prie šampano dvasiškiejė

*) Tik čion neriek manyti, kad aš priešinuos byle teoretiško laikraščio išleidimui. Atpenč, labai geidžiu, kad galėtume išleisti atskirą teoretišką žurnalą.

svečiai ant jo griešnos esybės šventąjį egzortą atskaitė... o p. K.J. — «mea culpa, mea culpa»... porą tuzinų sykių atkartoję. Vat ir stojosi stebuklas: viskas iš balto virto grynu «juodinimu».

O juk pats p. J. lietuviškoj spaudoj to «juodinimo» pradžia padarė. Žiūrėk N26 *Naujosios Gaidynės* pusl. 409, «Kunigų darbai Kaune». Po šiuo straipsniu Jurgelionis pasirašo slapyvardžiu *Jurgis*. Šis straipsnis yra išėjęs iš spaudos lapkričio 16(29) 1906 m., o sausio 18(31) 1907 m. *Skardo* N3 jau p. K. Jurgelionis, po slapyvardžiu *J.*, su kn. Alšausku į polemiką išeina ir prirodo čielę elę faktų. O kn. Al. ant to straipsnio jau nieko nebeatsako (žr. pusl. 40, «Krikščionių juodašimčių darbai»).

Nors išanksto žinau, kad tie «valyvieji» choru rykteleš, jog nedoru darbu yra slapyvardžius išdavinėti, bet nepaisau to. Ne paisau todėl, kad manau doresniu esant tokio stebukladario slapyvardį išduoti ir jo tamsius darbus į dienos šviesą išvesti, negu daleisti, kad jis, po slapyvardžiu pasislėpęs, žmones tarp savęs dar pjudytų ir kelioliką tūkstančių žmonių melagiais vadintų. Ir kaip neišduoti tokį išgamą, kuris po slapyvardžiais rašo vienaip, o po tikruoju vardu antraip?

Juozas Šukys.

SOCIJALIZMO TRUPINIAI.

XIV. Kas socializmo laikuose dėsį su žemdirbyste ir ukininkais?

Kuomet mūsų priešai nieko nebegali mums užmesti kas link išdirbystės, persiuntimo ir valdymosi sutvarkymo socializmo laikuose, tuomet nors įkalbinėja ukininkams, kad tai socialistai atimsią jiems žemę, sunaikinsią jų gyvenimą. Ukininkai ir tiki tam. Pabandyk tiktai kokiam ukininkui papasakoti, jog socializmas iš gelbės ukininkus iš jų vargingo gyvenimo. Nebusi užbaigęs pirmą sakinį pasakyti, kaip pamatysi, kad ukininkas jau žvalgosi šakės ar kitokių įnagių, su kurių pagalba galėtų atsikratyti nuo tokio jam negeistino geradėjo. Mat, ukininkui jo žemės sklypelis yra už viską brangesnis, nežiurint, kad jis ant jo da blogiau gyvena, negu paprastas samdininkas.

Vienok tas netiesa, kad nuo visų ukininkų norima atimti žemę. Socializmo laikuose bus paimta į visuomenės rankas tik ta žemė, kurią neapdirba patsi savininkas, pav., dvarponis, bet samdyti darbininkai, kurie yra išnaudojami. Taipgi į visuomenės rankas bus paimta visi žemės plotai, dabar priklausanti valdžiai, valdonams, kompanijoms ir bažnyčioms. Visa atimtoji žemė, kur bus tik galima ir reikalinga, bus apdirbama per darbininkus, kurie gaus taip-pat pilną atlyginimą už savo darbą, kaip kad dirbtuvių darbininkai. Tos ukės bus apdirbamos geriausiomis mašinomis ir pagal geriausią moksliską metodą. Pasekmės bus kuo-geriausios.

Gal nevienas pamislys, kad ant ukės nei vienas nenorės dirbti, kada fabrikoje darbas prie pagerintų mašinų bus kur-kas lengvesnis. Ne, ant ukės irgi visus darbus, be abejo, atliks mašinos, žmogus bus tiktai jų valdytoju.

Kas link tų ukininkų, kurie patįs savo žemę apdirba, tai jiems nėra ko baimėtis, kad socializmo laikuose jiems bus blogiau. Atpenč, jiems bus geriau, nes tada tokis ukininkas, kuris norės pats savo žemės sklypelį apdirbti, gaus nuo valdžios patarimus ir nurodymus, kaip geriausia išdirbti žemę, ir visį jo žemės vaisiai bus nuperkami už teisingą prekę per valdžią. Atsitikus kokiai nelaimi, gaisrui, tvanui ir tt., ukininkas neturės parduoti savo žemę arba apleisti, kaip kad šiandien, nes jį valdžia sušels.

Tuli socialistai gal pamislys, kad per tai privis daug tokių ukininkų. Vienok ištikrųjų turime manyti, kad taip nebus. Ir

štai dėlko: visuomenės ukė, apdirbama ant didelės papėdės, atneš kur-kas geresnius vaisius, negu maža ukė; be to, gyvenimas darbininkų, dirbančių visuomenės ukėje, bus kur-kas geresnės, nei kad savystovių ukininkų. Tadgi turime tikėtis, kad savystovų ukininkai greičiau atsisakys nuo savo mažo žemės sklypelio, idant galėtų dirbti visuomenės ukėje arba fabrikoj, kur darbas, reikia spręsti, bus lengvesnis.

Trumpai pasakius, socializmo laikuose žemdirbystė stovės ant daug augštesnio laipsnio, negu šiandien. Visuomenė, su pagalba mokslo, stengsis kuo-daugiausia naudoti ištraukti iš žemės, kurią ji apdirbs. Mažiems ukininkams nėra ko bijotis, nes jiems socializmo laikuose visvien bus geriau. Jei jie norės patįs apdirbti savo žemės sklypą, tai jie geriau gyvens, negu šiandien, bet jeigu jie norės taip gerai gyventi, kaip kiti visuomenės dirbtuvėse dirbantį darbininkai, tai turės pamesti savo žemę ir eiti ten dirbti. Taipgi ukininkui visvien bus geriau, ar jis apdirbtinės pats savo žemę, ar užleis ją visuomenei.

Jeigu kas klausytų, ar nebus galima socializmo laikuose, apdirbant didelę ukę geromis mašinomis ir pagal naujausią metodą, laikyti darbininkus sau, ant to turime atsakyti, kad ne, nes išnaudoti nebus galima. Bet jei kokia ypata iš liuosos valios norėtų kam-nors patarnauti, tai to nei vienas, žinoma, neužgins.

L. F. d' M. - R.

Draugijines ligos.

(Pagal Cohen'ą)

BJAURIAUSIAS draugijos šašas yra *skurdas*. Jis užnuodi ja visą draugijos organizmą, gimdo, auklėja ir plėtoja visas draugijines ligas, kurios užvis labiau kankina darbo žmones; o, kaip žinoma, skurdas — tai kasdieninis darbo žmonių svečias. Todėl, kad sulaikyti draugijinių ligų besiplėtojimą, reikalingas daug platesnis ir pilnesnis jų gydymas, negu kad dabartinis. O apie jų išnaikinimą nėra ką ir svajoti, pakolei nepersikeis mūsų darbo ir gyvenimo sąlygos. Kolei nebus panaikintas tas pavojingiausias draugijos šašas — skurdas, tolei mes jokiū būdu nepasiliuosuosime nuo tų ligų. Kad geriau supratus draugijinių ligų klausimo svarbą, mes nors trumpai pažvelgsime į skaitlines, kurios yra surinktos plačiai žinomų medicinos autoritetų.

Suvienytose Valstijose visuomet yra tris milijonai sergančių žmonių. Pusė visų tų ligų galima prašalinti. Tame sergančiųjų skaičiuje yra 500,000 džiovininkų; kasmet gi miršta nuo džiovos 150,000 žmonių. Tyrinėjimai darodo, kad 1 dalis susirgimų džiova tuoju būtu galima sulaikyti, jeigu tik valdžia labiau atkreiptų atidą į pagerinimą darbo žmonėms gyvenimo sąlygų. Po džiovai ima pirmą vietą plaučių uždegimas. Taip vadinamoji malarija kasmet perkankina tris milijonus žmonių. Nors ta liga ir nėra taip labai pavojinga, bet ji surengia atsakančią dirvą kitoms ligoms; o susirgimus malarija juk galima visai prašalinti.

Aklų Suv. Valstijose yra 80,000 žmonių, o iš to skaitliaus tiktai 5,000 užlaiko valdžia. Kiti gi, kurie neturi pasiturinčių artimų žmonių, kurie galėtų juos užlaikyti, yra priversti elgėtauti ir badaujant vilkti savo sunkią gyvenimo našą!

Du milijonai yra stipliu sergančių žmonių, o iš visų vyrų sergataja liga 15 proc., triperiu (puliatekiu) serga 1, arba 75 procentai vyrų. Šitos bjaurios ligos blogai atsiliepia ant kudikių. Daktarai tvirtina, kad, prašalinant lytiškąsias ligas, ant pusės susimazintų bepročių namų skaičius. Bepročių yra 200,000, iš kurių 16,000 skursta prieglaudos namuose, o tiktai 18,000 buna tam tikrose įstaigose, ligonbučiuose. Ir įžymesni specialistai tvirtina, kad bepročių skaičius kasmet gerokai pasididina.

Dvasiškos bei protiškos ligos pas kudikius pacina nuo tėvų girtuoklystės, lyt. ligų ir blogų aplinkybių. Tačiau tas ligų prie-

žastis galima ar tai sulaikyti, ar visiškai prašalinti.

Viena iš mūsų civilizacijos blogųjų ypatybių yra nuvarginimas akių per didelį įtempimą, kuris ardo visą nervų sistemą. Nervų ligos kankina tūkstančius vyrų ir moterų, sunaikina jų sveikatą ir padaro nenaudingais tuos apsigynimo įtaisus, kurie apsaugoja organizmą nuo visų limpančiųjų ligų bakterijų.

Jeigu ligų apsigynimo mokslas, pilnoj to žodžio prasmė, taptų pavartotas gyvenime, tai žmogaus amžius pasiilgintų bent ant 15 metų. Nes yra faktiškai ištirta, kad, naudojantis tyru oru, saulės spinduliais, vartojant tyrą vandenį ir piena, galima apsaugoti nuo džiovos, tifo ir kitų ligų. Netyras vanduo yra priežasčia tokių ligų tarp kudikių, kaip va vidurių paleidimas ir žarnų uždegimas. Tyrinėjimai, kurie tapo padaryti Cincinnati, Liverpoolyje ir kituose miestuose, darodė, kad kudikius galima išsaugoti nuo džiovos, duodant jiems gerti užvirintą piena nuo 55–60° Cel., nes tokiu būdu buna užmuštos visos bakterijos.

Pagal konservativišką apskaitliavimą, tai apie du trečdaliu visų kudikių, lankančių mokyklas, reikalauja gydytojaus pagelbos. Daugelis iš jų užtekinai negauna atsakančio maisto arba visai netikusiu maistu maitinasi, kas nusilpnina jų nesuaugusį organizmą ir suteikia progą įsimesti rachitui (kaulų liga), gerklės ligoms, kurių pasekmė tankiai buna kitos (nors ir netaip aštrios) chroniškos ligos, kaip va, vidurių nemalimas, sloga ir tt.

Be to, daugelis ligų ankštai rišasi su kasdieniniu darbu, nes beveik kiekvienas amatas nešasi su savimi kokią-nors baismės rykštę. Ar tai darbo vienodumas, kuris gadina nervų sistemą, ar tulų organų, arba organizmo dalių perdidelis nuvarginimas, dirbant labai ilgas valandas, ar dirbtuvių nesveikas oras — vis tai naikina darbininkų sveikatą, iššaukia pavojingas ligas ir be laiko nuvaro į kapus.

Sakoma, kad kas minuta buna nuvežtas vienas darbininkas į ligonbutį arba į kapus. Ir to apsiereiškimo priežastis tulas gydytojas pamatuoja tuom, kad, abelnai, kiekvienas darbininkas dirba dvi-tris valandas kasdiena ilgiau, negu jis turėtų dirbti, idant kenkti savo organizmui. Ilgos darbo valandos perdaug nuvargina organizmą ir sutrumpina arba pagadina žmogaus svelką miegą; o sveikas miegas turi labai didelę svarbą žmogaus gyvenime.

Dabartiniame laike pavojingiausia liga yra džiova. Ji yra tiesiog skurdžių liga, nes miestuose beveik visi skurdo žmonės yra paliegti džiovos ir viena trečia dalis iš visų, kuriuos ji paliegia, nuo jos miršta.

Vienas-kitas specialistas sako, jog praktiškame gyvenime yra didelė giminystė tarp bado ir džiovos. Paskutinių laikų tyrinėjimai darodė, kad badas yra ne vientik pamatas, ant kurio remiasi ir išsiplėtoja džiova, bet labai tankiai buna ir jos priežasčia.

Iš to, kas augščiau pasakyta, matome, kad drauginės ligos yra baisiausia darbo žmonėms plėga, kuri pakerta jų organizmą ir sunaikina gyvybės įlegas. Taigi darbininkams ir reikėtų labiau atkreipti atidą į tai, kad išsaugoti save ir savo kudikius nuo tų ligų, kurios be laiko juos žudo. Bet daugelis paklaus: koku gi būdu? Ant to mes neatsakysime tais patarimais, kurie prie dabartinių gyvenimo aplinkybių yra visai mažos vertės ir lieka tiktai patarimais. Geriausias butų būdas, kuris yra pilnai galimas, tai reikalauti nuo valdžios, idant ji sutrumpintų darbo valandas, įtaisytų švarias ir sveikas dirbtuves, padidintų darbo mokesčių, už kurių darbininkas galėtų įgyti sveiką maistą, atsakančių kambarių; kad įsteigtų daugiau maisto laboratorijų moksliekiems tyrinėjimams ir uždyką suteiktų gydytojus ir patarimus, kaip reikia užsilaikyti ir apsaugoti nuo džiovos ir kitų pavojingų ligų. O jei valdžia to nedaro, prašalinti ją ir įvesti tokią valdžią, kuri rūpintųsi liaudies gerove.

Be tą galima dasiekti tiktai susiorganizuojant į vieną tarpautišką darbininkų organizaciją. Tokia organizacija yra *Socia-*

list Party. Dėl to darbininkai ir privalo organizuotis, šviestis ir rūpintis, idant išsaugoti nuo to, kas kenkia žmogaus organizmui, nes didžiausis žmogui turtas — tai *sveikata*. Bet ji priklauso nuo to, abelnai, kokiose aplinkybėse gyvenam, nes medicinos mokslas sako, kad viena *unciija užsilatikymo yra daugiau verta, negu svaras vaisty*. Medicinos mokslas jau nuo seniai priduooda didesnę svarbą tyram orui, saulės spinduliams, pasilsini ir žaislams, atsakančiam maistui ir lytiškaijai hygiėnai (mokslas apie užlaikymą sveikatos), negu vaistams.

Ir beveik visi išymesni gydytojai pradeda pripažinti, kad dabartinis draugijos surėdymas yra gamintojas ir palaikytojas visų drauginių ligų. Jie mato, jog jų triusas sulaikyti besiplėtojančias ligas neišduoda pageidaujamų pasekmių, nes, pasididinant skurdui, labiau pradeda siausti ir ligos. Todėl jie sako, kad, norint prašalinti ligas, reikalinga panaikinti skurdą. Bet kadangi skurdą pagamina kapitalizmas su savo algine vergija, tai darbininkų pereiga yra išrauti tą viso pikto šaknį — kapitalizmą.

Baraboius.

RELIGIJU ATsirADIMAS.

(Visa medžiaga paimta iš A. M a l v e r o.).

RELIGIJOS klausimas pas mus, lietuvius, dar tebėra opiausiu klausimu. Dėlei religijos ginčijamasi susirinkimuose, prakalbose, prelekcijose ir visur, kur tik atsiranda keltas žmonių. Tiesa, mūsų šviesuomenė jau išrišo tą klausimą, palikdama jį kiekvieno sąžinei. Bet ar daug turime mes tos šviesuomenės? Ją galima ant pirštų suskaičiuoti. Mūsų gi prasėlokėliai, iš vienos pusės, yra šviečiami per laikraščius, knygas ir t.p., iš kitos gi, palaikomi prie senų tradicijų (padavimų), papročių ir tikiybės. Tad suvis neįstabu, kad kiekvienas jų bando religijos klausimą išrišti ir išriša, suprantama, savotiškai. Pasekmėje tokio savotiško išrišimo, matome įvairiausių nuomonių skirtumą ir drąslai galime pasakyt, kad, abelnai, lietuviškoji pažangesnėji liaudis neturi nuosavos pamatuotos nuomonės link religijos klausimo. Bet kaip gi tai išrišti? Nejaugi parašyt brošiurą prieš senoviškų religijų kenksmingumą, nejaugi užtenka poros straipsnių į laikraščius, pajuokiant šventuosius ir t. t.? Tas buvo daroma, bet geistinių pasekmių nesusilaukėm tik todėl, kad buvo rašoma vientik į jausmus, bet neperžvelgiama nuogi istoriškai faktai. Aš gi nelmu ant savęs taip svarbią užduotį — tai nevieno darbas, tačiau nurodysiu keliatą istoriškųjų faktų, sprendimą skaitytojui palikdamas.

Nors ir daugelis tvirtina, kad žmogus be religijos negali apsieiti, vienok tas nesuvisai teisinga. Juk žmogus nevisuomet buvo tokiu, kaip jis dabar yra. Buvo tokie laikai, kuomet žmogus skyrėsi nuo liuto ar tigriso tik tuomi, kad jis buvo daugiau laukinis ir piktesnis; apie tų laikų religijas nėra ką kalbėt — jų nebuvo. Bet kaip tik žmogus pradėjo šiek-tiek protaut, kaip tik jis pradėjo apsidairyt ir tėmyt į gamtą, tuomet pas jį atsirado diegai pirmutinių religijų. Prieš-istoriškas žmogus užvis daugiausiai krepė savo atidą į saulę, — jis jau žinojo, kad saulė duoda jam šilumą ir šviesą; jis matė, kad saulė kasdien atlikdavo savo paprastą kelionę, todėl pirmutiniai žmonės saulę paskaitė gyvu sutvėrimu, bet kad ją negalėjo nei pasiekt, nei suvaldyt, tai žinurėjo į ją, kaip į kokį viršgamtiską gyvuną. Jie saulę vadindavo „žvilgančia“ (sanskritiškai *Deva*, iš čia pacina latinų *deus* ir lietuvių *dievas*). Bet kad šviesa ir šiluma nešdavo ant žemės gyvybę, todėl saulę paskaitė geru *Deva*.

Ir taip, pirmutinis žmonių kultas (garbinimas, tikyba, tikiybės apeigos. Red.) — tai saulės kultas. Šis protingas kultas yra pamatu beveik visų religijų. Ir juo mes labiau gilinsimės ir tardysim priežastis, kurių dėlei atsirado pirmutiniai mytai (pasa-

tis, šviestis ir aus organizmui, priklauso nuo icinos mokslas 'a, negu svaras didesnę svarbą, atsakančiam ymą sveikatos),

ažinti, kad da- laikytojas visų besiplėtojančias ididinant skur-, kad, norint kadangi skur- tai darbininkų ia.

Barabošius.

MAS.

r tebėra opian- usirinkimuose, atsiranda kelia- klausimą, pa- eš tos šviesuo- prasėtokėliai, s ir t. p., iš ki- pročių ir tiky- religijos klau- mėje tokio sa- mą ir drąsiai ėji liaudis ne- lausimo. Bet senoviškų reli- sinių į laikra- ma, bet geisti-

šoma vientik į Aš gi nelmu tačiaus nuro- ai palikdamas. os negali apl- visuomet buvo et žmogus sky- uglau laukinis — jų nebuvo. tik jis pradė- lo diegai pir- ugliausiai kre- uoda jam šilu- savo paprastą vu sutvėrimu, rėjo į ją, kaip o „žvilgančia- stuvių dievas). todėl saulė

ikyba, tiki- bias kultas yra nismės ir tar- mythai (pasa-

kiški padavimai. Red.), tuom labiau persitikrinsime, kad didelė jų dauguma lytisi saulės. Net tuose laikuose, kuomet žmogus da nemokėjo pasidaryt sau ugnį, jau buvo Indijoje saulės kultas. Senovės finikiečių pasakos apie ugnies išradimą kur-kas vėliau atslrado.

Bet kaip ugnį išrado? Šiandien, rodos, kiekvienas vaikutis žino, kad, jei ilgokai ir smarkiai vieną pagalį trinti į kitą — jie užsi degs, bet tuomet tai buvo didelis išradimas, nemažesnis už Newto no išradimą apie pasaulių ir daiktų savitarpinį pritraukimą (gravitaciją). Juk ir dabar da yra laukinės tautelės, kurios vartoja tą būdą, kad ugnį susikurus. Šitas tai išradimas atnešė žmogui neapsakomai daug labo: žmogus jau galėjo kovot su šalčiais, geriau sutaisyt sau maistą, pasidaryt molinius indus, gintis naktimis nuo žvėrių ir gyvačių, o vėliau atradus bronzą ir geležį, pasidaryt sau įvairiausių įrankius. Taigi mes nekiek neperdėsime sakydami, kad ugnies išradimas yra pradžia žmonių kultūros.

Suprantama, kad ugnies išradimas dikčiai atsiliopė ant žmonių gyvenimo, ir žmogus pradėjo gerbt tą instrumentą, su kurio pagelba jis atrado ugnį. Tuom gi instrumentu yra ne kas kitas, kaip tik du sauso medžio kryžiai sudėti pagaliai — tai yra kryžius. Ir į paveikslą šio instrumento (į kryžių) žmogus pradeda žiurėt, kaip į dievišką symbolą (ženklą). Ir šitas kryžiaus ženklas yra randamas senų-seniasiuose paminkluose iš akmeninės gadynės.

Kiek vėliau šventas kryžiaus ženklas randamas kitokioje, biskų pagerintoje formoje, vadinamoje *svastika*. Svastika — tai kryžius, kurio visi keturi galai užlenkti ir ties susikryžiojimu yra skylė, kurion įsideda smailas pagaliukas, kurį sukant pasidaro ugnis. Lig šiai dienai bušmenai dar pasidaro sau ugnį ne kitaip, kaip sukdami vieną pagalį, įkištą į skylę kitame pagalyje. Žiurint į fantazijos ypatybes pas įvairias prieš-istoriškas tautas, ugnies išradimas davė tēmą įvairiausiems mythams, tarp kurių negalim nepaminėt mythą apie graikų Prometejų, kuris buk tai iš dangaus pavogė ugnį ir už tai buvo nukryžiuotas ant vienos Kaukazo uolos — nukryžiuotas ant kryžiaus — kaip sykis nukryžiuotas ant to-pat instrumento, su kurio pagelba Prometejus galėjo pavogt iš dangaus ugnį.

Ariečių (indo-europiečių. Red.) gi mythas, rišantis į vieną kultus saulės ir ugnies, irgi daug prigelbsti moksliskai išrišt klausimą religijų atsiradimo.

Jau virš kaip prieš tris tūkstančius metų prieš Kristų tuli žmonės, budami kartu ir kunigais ir mokslinčiais, jautė arba spėjo, kad saulės šiluma renkasi augaluose. Tik suvisai neseniai mokslas prirodė, kad ugnis tai ne kas kitas, kaip tik išleidimas susirinkusios augaluose saulės šilumos; o tas šilumos išleidimas tegalimas tik prie tam tikros temperatūros ir po oro įtekme. Taigi išeina, kad saulė gyvūnus palaiko savo spinduliais, pagamindama jiems maistą.

Šitaip senovės žmonės padarė išvedimą, kad saulė yra ugnies tėvu; kad ugnis susideda iš to-pat, ką ir saulė; kad ji atsiranda tik iš judėjimo oro (dvasios; žydiškas *Rauch* reiškia ir vėją ir dvasią); kad ugnis, nusileidusi nuo saulės, vėl galų-gale kyla paveikslė dūmų augštin prie saulės. Tokiu būdu žmonės ganna pirmutinę trejybę (traicę): saulė, ugnis ir oras, kurie vediečių mythuose vadinami: *Savitras, Agni* ir *Vaju*.

Seniausiam dokumente indo-ariškosios religijos ši trejybė jau turi kitokią mytho formą. Sūnus Savitro (dangiško tėvo, saulės) Agni (ugnis) yra pradėtas ir pagimdytas per mergą Maja, kurio žemišku tėvu (globėju) skaitosi dailydė Tvaštras (svastikos išradėjas). Toje skylėje, kur kryžiuojasi svastikos pagaliai ir kuri vadinasi «motina», gyvena dievė Maia ir gimdo sūnų Vaju po įtekme oro (tai yra dvasios).

Čion tegul skaitytojas šį mythą sulygina su savo Rymo katalikų bažnyčios credo (tikėjimu. Red.), ir pamatys, kad dabar, po

tiek tūkstančių metų, yra tas pats dangiškas tėvas, ta pati mergelė, ta pati dvasia, tik ką vardai pakeisti. Dabartinis žodis «Dievas» yra vieton Savitro, bet jis negal ką kitą reikšt, kaip tik tą pirmutinį sanskritų «Deva» — dievą.*)

Pagal vediečių paprotį, Agni (ugnies) gimimas buvo švenčiamas dienoje žieminio saulės grįžimo, tai yra 25 d. gruodžio, nuo kurios dienos pradeda diena eit ilgyn. Tą dieną išskaitliuodavo senovės astrologai pagal pasirodymą ant dangaus naujos žvaigždės. Kaip tik pasirodydavo ta menama žvaigždė, tuojaus kunigai pranešdavo tą linksimą žinią žmonėms ir šaukdavo švęst ugnies atsiradymą.

Šventės paminėjimui Agni budavo švenčiamos šiokiu būdu: Ant aukuro dėdavo sausus šiaudus ar šieną, paskui su pagelba svastikos padarydavo ugnį. Pirmutinė kibirkštis, išlėkus iš svastikos skylutės («motinos»), kurioje «gyvena» dievė Maja, reikšdavo ugnies gimimą ir tą pirmutinę kibirkštėlę vadindavo «kudikiu». Laike tos ceremonijos budavo giedami įvairiausi šventi hymnai. Paskui kunigai tą dievišką «kudikį» (kibirkštį) dėdavo ant šiaudų, kurie ir užsidegdavo. Taip-pat ant aukuro atveddavo mystiškąją (paslaptinę, «tajemnyčinę». Red.) karvę, kuri duodavo sviestą (aliejų), ir asilą, kuris nešdavo *soma***); tas sviestas (aliejus) ir *soma* «kudikiui» tarnauja, kaip maistas. Kunigai su pagelba švytuoklių (velevų) gaivindavo silpną dieviško «kudikio» (ugnies) gyvybę ir giedodavo hymnus. Po tam kraudavo ant aukuro sausas šakas, pildavo į ugnį somą ir trindavo (aukurą?) aliejum (sviestu). Nuo to Agni įgavo vardą «patepto» (graikiškai *christos*). Tokiu būdu nuo sukurto laužo dūmai kildavo augštin danguosna ir susivienydavo su dangišku tėvu (Savitru).

Soma tai šventas gėrimas visų ariškųjų genčių. Aukos gi susidėdavo iš vyno (somos) ir duonos ir buvo deginamos ant aukuro, ir ugnis, viską sunaikinus, nešdavo danguosna. Tokiu būdu pats Agni yra aukautoju ir auka. Kunigai ir tikintieji gaudavo aukos dalis ir valgydavo (hostija — komuniija), kaip valgi, kuriame gyvena pats Agni (dievo sūnus).

Ant galo Agni yra gyva pradžia kiekviename gyvyje; jis yra gyvybės sėkla. Kada numiršta žmogus, iš jo išeina Agni, arba gyvybės ugnis (vėlė), palikdamas kūną ant žemės; o pats grįžta dangun, kur gyvena dangiškas tėvas.

Ariečių trejybė (traicė) susideda iš dangiškojo tėvo — saulės (Savitras), iš jo sūnaus — ugnies (Agni) ir iš oro — dvasios (Vaju). Ši trejybė yra pamatiniu dogmatu visų tų religijų, kurios kilo iš ariečių, taigi ji yra ir pamatu krikščionybės.

Bet kokių tikslu buvo sumislytas šitas mythas? — Pirmieji žmonijos vadai norėjo pripratinti žmones vartoti ugnį — tą tokį didelį kulturoje žingsnį, kurį galima pavadinti pradžia kultūros. Reikia tikėti, kad, kol ugnis pasiliko žmonių nuosavybe, ji keliatą kartų buvo pamiršta, buvo pamirštas būdas, kuriuom galima gaut ugnį. Ceremonijos gi, perijodiškai [reguliariškai, tam tikruose laikatarpluose. Red.] atšikartojančios prieš žmonių akis, priminė jiems naudotls ugnimi.

Jei mes savo mintyje persinešim į tuos laikus, tai suprasim, kiek daug darbo, kiek daug pasišventimo turėjo padėt pirmutiniai žmonijos vadovai, kol jie iškiepijo žmonėms pirmutinius gamtos supratimus, pirmutines hygiėnos tiesas. Tuom labiau, kad jie ne-

*) Negalime nepatėmyt, kad klausime dievystės idėjos atsiradimo nevisi mokslinčiai tarp savęs susitaiko. Prof. Grant-Allenas savo veikalė „Dieviškos idėjos evoliucija“ prirodinėja, kad pirmutinė dievystės idėja atsirado iš paprotio garbint numirėlius, vienok jis sutinka ir su tuomi, kad pirmutinis dievo kultas kilo iš baimės prieš nesuprantamas gamtos pajėgas; vienok mums išrodo, kad numirėlių garbinimas ir jų pakėlimas link dieviško laipsnio yra kilęs daug vėliau. P.N.

**) Soma — spiritinis gėralas gaunamas iš augalo *Asclepias acida*; tai gėralas indiškos mythologijos dievų.

galėjo sakyti viską pilnoj reališkaj tikrybėj, bet šauktis daugiau į žmonių fantaziją ir jausmus, nes protiškas liaudies išsivystymas taip žemai stovėjo, kad mes apie jį neturime jokio supratimo.

P. N.

Iš areštantų gyvenimo.

Visiems gerai žinoma, kad ant dabar statomo Amūro geležinkelio dirba areštantai. Kas ten dedasi ir kaip su jais elgiasi, tai labai sunku sužinoti, nes iš ten žinios spaudon beveik visai nepatenka arba kad ir patenka, tai tik šimtinė dalis to, kas ištikrųjų yra. Bet užtenka ir tų trupinėlių, kurie daėina iki mūsų, idant supratęs, kokis yra jų gyvenimas.

Gulbinovičius oficijališkai skaitosi prižiūrėtoju pirmos areštantų partijos, bet ją valdo ir visą tvarką joje veda vyresnysis sargas Gotšalkas.

Gotšalkas, buvęs Sachalino katoržnikas, 1907 metais gavo vietą kalėjimo sargo. Paprastai sargus renka iš kriminalistų katoržnikų, nes jie visados buna žvėriškesni už paprastą žmogų, nors jis būtų ir labai žiaurus. 1908 m. jis tampa jau vyresniuoju sargu, kur 1909 m. pagarsėja skerdynėj 250 kalinių. Galima suprasti, kokią tvarką daro šitas žmogžudys, kuris dabar turi žvaigždę vietoj bubnų tuzo (areštanto žymė) ir kardą su revolveriu vietoj geležinių pančių.

18 vasario š. m. Gotšalkas patėmijo nekuriuos areštantus—darbininkus išgėrusius ir tuojaus pradėjo visus šaukti kazarmėn. Kada visi susirinko, jis pradėjo baisiai mušti du areštantu. Pagaliaus sumuštuosius apkalė retėžiais ir pasodino karceran (kamarėlė). Sumuštieji jau nebegalėjo kalbėti, o tik silpnai vaietojo. Ant rytojaus pasirodė, kad vienam buvo išmušta keturi dantys ir taip buvo visas sumuštas, kad ir po šiai dienai jaučia skaudėjimą krutinės ir galvos.

Naktį 13–14 kovo Gotšalkas nukankino ištremtąjį Surminą ir paleido paskalas, buk jis norėjęs įsivogti kazarmėn ir už tai tapęs nušautas. Daktariškas apžiūrėjimas buvo «šeimyniškas», dalyvavo tik kalėjimo vyriausybė. Bet, apžiūrėjęs lavoną, kulkinės žaizdos visai nebuvo. Pasirodė tik, kad visas kunas kranju patvėnęs nuo kankinimo. Taipgi pripažinta didelis tekėjimas kranjo iš nosies ir burnos. Viskas, rodos, aiškiai liudijo, kad Surminas mirė nuo kankinimų. Bet žmogžudys liko išteisintas.

Negerian, vienok, yra ir kitose partijose. Valgis supuvęs, sukirmijęs; «gyvenimo» butai pasibaisėtini, daktariškos pagelbos nėra. Todėl areštantai nuo geležinkelio bėga pavieniais ir partijomis, neatsižvelgiant, kas už tai juos laukia.

Jeigu areštantas ištaria sargui kokį—nors žodį, kuris jam pasirodo įžeidžiančiu, tai sargas, jeigu ant vietos nenušauna, tai rykštėmis priplaka arba karceryj badu marina. Už kiekvieną užmuštą areštantą, kuris kėsinosi bėgti, sargas gauna iš valdžios 15 rublių dovanų. Ačiu tokiems įstatymams, «pabėgėlių» buna daugiau, kaip reikia.

Užmokestis už «negyvas dušias» — tai sargų kyšis; juk Rusijoje be kyšių gyventi negalima!

6 gegužės miestelyj Razdolnoj užmušta 7 «pabėgėliai!» Užmušėjai už kiekvieną gavo po 15 rublių! Tuo tarpu kareiviai pasakoja, kad užmuštieji buvo labai tykūs, nuolankūs ir priegtam sąžiniški darbininkai.

Toks tai gyvenimas kalinių, išvartų statyti Amūro geležinkelį. Bet valdžia savo pranešimuose visados parodo, kad ten da lykai einą labai gerai. Pagaliaus, juk ji areštanto visai neskaito žmogumi, nes nuo jo atimta visos teisės ir žmogaus vardas, tai ką čia da ji ir minėsi!

V. Paukštys.

APŽVALGA.

Kadaise drg. Smelstorius, buvęs *Kovos* redaktorius, pasakė, kad tarp tautiečio ir socialisto yra tokis skirtumas, kaip tarp vėžio ir lydekos; sako, lydeka plaukia pirmyn, o vėžys užpakalin. Net tuli sąjungiečiai buvo pasipiktinę iš to paaiškinimo. Bet tai buvo gana geras prilyginimas, tik biskį nepilnas. Dapildymui mes pasakysime, kad tautiečiai ne tik traukia atgal, kaip vėžys, bet ir velkasi paskui, kaip uodega. Štai pavyzdys:

Darbininkų Viltis, kuri pirmiau kaudžiojo *Kovą* ir galvą guldė už juodosios garbės Alšauskį ir slankūną Tumą, dabar pati nuo laikraštinių susivažiavimo praregėjo ir jau laiko «svečius—nebuvelius» už siela ir kūnu Romos agentus, o ne tautiškus veikėjus. *Darb. Viltis* jau pripažįsta, kad jiems tik tiek reikalinga vardas tautiškujų veikėjų, kiek jie tuo vardu gali išnaudoti lietuvius kunigų naudai ir kiek jie po priedanga mokymo jaunuomenės gali sėti tamsią, kvailinančią Romos propagandą. Vienok mūsų tautininkė *Darb. Viltis* ir kiti tautininkų laikraščiai ne pirmiau suprato, koku tikslu «svečiai—nebuveliai» «veikia», kaip tik kada Tumas metė skreplį ant veido tautininkams laisvamaniams Serantone. Taigi mūsų tautininkai yra «tvirti užpakaliniu protu», aiškiaus pasakius, žabali; nei poros žingsnių nemato priešakyn.

Matyt, gėda darosi tautininkams, kad pasirodė tokiais mulkais. Bet visgi da nenori užsyt visai rezignuoti iš savo nemalonaus padėjimo. Ir štai *Darb. Viltis*, primindama, kokius negeisčius vaisius atnešė kunigai Bavarijos, Portugalijos ir kitų šalių mokyklose, visgi mano, jog iš lietuviškujų juodvarnių mokyklų gali «išeiti daugiau gero, negu blogo»; o Vien. Lietuvininkų bailiai pripažįsta, kad «svečiai» veikia ne tautos labui, bet kam kitam.

Labai keista «patrijotų» logika. Jie mano: kuomet visas istorijos ratas sukasi vienon pusėn, tai vienas tam tikras lietuviškas to rato špykis turi suktis kiton, priešingon pusėn. Patįs pripažįsta, kad kunigų įtekmė visose kitų šalių mokyklose visad nešė blėdį progresui, bet, sako, lietuviams daugiau gero, negu blogo išeisią iš kuniginių mokyklų.

Socialistai išsyk pasakė, kad iš surinktų Amerikoje dolerių «svečiai—nebuveliai» kals retėžius varžymui lietuvių laisvės, o tautininkai tiktai dabar tą tepamato. Socialistai išsyk pasakė, kad kn. Alšauskis — bjaurus policijos šnipas, revoliucionierių įdavėjas ir galabintojas. Ir už tai neturėsim gėdos, nes turim ir parodom faktus. O mūsų «patrijotiški» laikraščiai stengsis nutylėti apie juos, kaip kad nutylėjo apie prisiegtą paliudijimą, tilpusį *Kovoj*, apie kn. Gadeikio judošiškus pasielgimus su Mare Cukas ir Zakonaite.

* * *
Katalikas savo 34 num. padaro išvedimą, kad tas laikraštis, kuris pučia į kunigų ir «patrijotų» dudą, tai gieda, kaip lakštingala, o tas, kuris kunigus ir «patrijotus» pakritikuoja, tai gieda, kaip gaidys.

* * *
Draugas kovoja su numirėliais. Kada Pranas Siulelis (Paršaitis) per *Kovą* pasiskundė apie skriaudas, nukentėtas nuo *Draugo* ir jo redaktoriaus kn. Kaupo, tai *Draugas* tylėjo. Dabar gi, Siuleliui mirus, *Draugas* atsigriebia ir sustervėjusiai gerkliuoja ant velionio.

* * *
Mums pranešta, kad kn. Alšauskis išvadino Mahanoy'aus kn. Urboną asilu, mulu, sukčium ir da kitaip už tai, kad kn. Urbonas nepaaukavo šimtinės «Saulės» reikalams.

Kaip praneša *Keleivis*, kn. Alšauskis taipgi bjauriai koliaja žmones, kurie atsisako aukauti ir pasiaškinsa, kad nemato naujos iš aukavimo davatkiškoms «Saulės» mokykloms.

AMERIKA.

Naujas Tafto patarnavimas kapitalistams.

Taftas užtikrino vakarinių geležinkelių tuzus, kad Suv. Valst. valdžia tuojuos pradės veikti prieš unijas, kurios dabar rengia straiką ant Harrimano geležinkelių. Tų geležinkelių valdyba, turėdama tokį Tafto užtikrinimą, nenori nei kalbėti apie darbininkų statomas išlygas. Ketina neužilgo sustraikuoti 25,000 darbininkų.

Palengvinimas ateiviams.

Ateivystės departamentas (skyrius) panaikino «garsų ukazą» ateivystės komisoriaus Williams'o, kuris buvo išdavęs padavadijimą, kad tik tie ateiviai gali būti įleisti į šią šalį, kurie turės nemažiau \$20.00 ir tikieta į vietą, kur jie važiuoja. Dabar ateivis turės turėti tikieta į vietą ir tikta tiek pinigų, kiek, pagal ateivystės užveizdos nuomonę, bus reikalinga jo pragyvenimui, iki galės surasti užsiėmimą. O jeigu važiuos pas žmones, kurie jį apsiims aprupinti, iki darbą gaus, tai tam reikės parodyti tiktai tikieta į vietą arba pinigų tikietai nusipirkti.

Daug mažiau temiršta.

Albany, N. Y. — Nežiurint didelių kaiščių, liepos mėnesyje šių metų New Yorko valstijoje mirė 438 žmonės mažiau, negu pernai tame mėnesyje, o šįmet skaitlius New Yorko valstijoje gyventojų liepoje buvo ant 500,000 ypatų didesnis, negu pernai liepoje.

Ypatingai pasimažino mirčių skaičius tarpe kudikių. Pernai iki liepos pabaigai New Yorko valstijoje numirė 31,486 kudikiai, nedagyvenę nei vienu metų, šįmet į tą laiką temirė tik 2,590 tokių kudikių.

Studentų dora.

Boston, Mass. Chicagos milijonierius R. T. Crane ištyrė, kad iš 100 Harvardo studentų pirmais metais 90 geria svaiginančius gėrimus; antrais metais ir vėliau — 95; kad smarkiai pasigeriančių studentų yra po 35 ant šimto, ir 15 ant šimto tokių, kurie visada eina girti į lovą; kad 65 procentai studentų paleistuvauja su nupuolusiomis moterimis; kad 45 procentai gauna į metus po du ar tris kartus triperį; kad studentų klubai — tai dažniausia girtuokliavimo ir paleistuvystės vietos; kad studentai praleidžia laiką ant kortų lošimo ir tt.

Crane sako, kad tas pats dedasi tarp Columbijos, Yale ir Princetono universitetų studentų.

80,000 vaikų be mokyklų.

New York. Į New Yorko pradines mokyklas norėjo įstoti 800,000 vaikų, bet priimta tik 720,000, o 80,000 vai-

kų neteko vietos. Neteko vietos daugiausia vaikams iš bėdžiausių New Yorko užkampių lindynių; tiems vaikams, kuriems pirmiausia iš visų turėjo tekti vietos mokyklose. Miestas, mat, varydamas ekonomiją, nestato kiek reikia mokyklų; sako, nėra iš ko. Na, o kada iš tų vaikų susilauks įvairių prasikaltėlių ir valkatų, tai miestas turės iš ko vesti brangiai lėšuojančius teismus, o paskui užrakinti juos kalėjimuose, taipgi nemažai lėšuojančiuose.

Atvažiavo L. Menšikovas — provokatorų žvejotojas.

New York. Atvažiavo Leonidas Menšikovas, buvęs viršininkas slaptos Rusijos policijos, kuris išdave provokatorius Azeva ir Tartarova. Jis sako, kad New Yorke yra kelias Rusijos valdžios apmokamų šnipų-provokatorių, o tame skaitliuje ir A. M. Evalenko.

Menšikovas ketina Amerikoje išleisti knygą vardu «Slaptis rusų slaptosios policijos».

UŽRUBEŽIS.

RUSIJA.

Kijevas. Pešauta Stolypinas, ministrų pirmininkas. Viena kulka kliuvo į ranką, o kita, pervėrus kepenų kraštą, įsėdo į nugarkaulį. Laikreščiai praneša, kad jo sužeidimas yra mirtinas. Šovėju buvo advokatas Bogrovas. Laike pasikėsinimo buvo teatre ir caras. Bogrovas suimta.

Stolypiną atsivežė caras į Kijevą ant iškilnių atidengimo paminklo Aleksandro II.

Tai jau ne pirmas pasikėsinimas ant Stolypino gyvasties. 1906 m., 25 rugsėjo revoliucionieriai metė bombą į jo namus, bet jis išliko gyvas, nors buvo užmušta 37 ypatos, o tame skaičiuje ir jo 15 metų dukterė, kuri buvo mirtinai sužeista ir kiek palaukus mirė.

4 sausio 1908 m., kada Stolypinas cerkvėj klausė «mo-lebeno» už dušią užmuštojo Peterburgo policmeisterio Laitzo, tapo suareštuotas žmogus už taikymąsi nudėti Stolypiną.

24 rugsėjo 1905 m., buvo paleista trys šuviai į Stolypiną mieste Sakorsk, kuomet jis važinėjosi po miestą, bet nei vienas šuvis nekludė.

Stolypinas yra atsižymėjęs, kaip žiaurus slopintojas revoliucijos ir korikas. Visoj Rusijoje pakorimo kilpa yra žinoma po vardu «Stolypino kaklaraištis» (nektaiža). Jis nėra mylimas nei didžiosios bajorijos, kuri ant jo pyksta už tai, kad jis įvedė zemstvas ir nedavė jai tokių pirmynių, kokių ji norėjo, ir nesuvaržė valstiečių taip, kaip jie geidė.

TURKIJA.

Visa viešpatystė yra užsikrėtusi cholera. Miršta nuo jos tukstančiai žmonių kasdieną. Daugybė kaimų paliko be gyvos dušios.

ITALIJA.

Rymas. Pagal valdiškos atskaitos, nuo 27 rugpjūčio iki 2 rugsėjo Italijoje susirgo cholera 1466 ypatos, o mirė 657.

Masafros apeliokėje įvesta kariškas stovis, kad suvaldyti liaudį, kuri sudegino ligonbutį ir išvijo gydytoją; mat, kunigai prikalba žmonėms, kad cholera — tai dievo bausmė ir tik prie dievo reikia šauktis, kad jis ją prašalintų; todėl žmonės ir neužsitiki gydytojams.

Catanija, Sicilija. Atsivėrė vulkanas Aetna, išmeta debesis dūmų, pelenų, ir bėga iš jo lava (ištirpę akmenys ir žemė); vietomis ji turi po 1,800 pėdų pločio ir 50 pėdų storumo, ir plaukia su 1,200 pėdų greitumu į valandą. Persiganę gyventojai bėga nuo vulkano, kur kas išmano.

CHINIJ A.

Cheng-king. Apygardoje Cheng-Tu kilo dideli maišai prieš valdžią. Čia buvusiams kareiviams liepta šaudyti į sukilėlių minias, bet kareiviai neklusė. Tąsyk partraukta 5,000 kareivių iš kitur, ir jie, sulyg valdžios paliepmo, šaudė į maištininkus. 20 maištininkų užmušta.

ISPANIJA.

Daugelyje vietų darbininkai straikuoja. Staikeriai daro prieš-valdiškas demonstracijas. Straiukai turi revoliucionišką charakterį. Straiikus vadovauja Pablo Iglesias, Ispanijos socialistų vadas ir parlamento narys ir Rodrigo Sariano, įžymus respublikonas. Juodu uoliai darbuojasi, kad dabartinius straiikus ir darbininkų judėjimą, kaip galint labiau sukelti prieš dabartinę šalies monarchišką valdžią.

Be to, valdžia yra susirupinus riaušėmis, kurios kyla da lyje Morokos, esančioje po Ispanijos įtekme. Bavo vienas didelis susirėmimas tarpe Morokos tautininkų revoliucionierių ir Ispanijos kareivių. Morokiečių tapo užmušta apie 600-700 ties Kert upe; ispanų gi krito 18 kareivių ir pulkininkas.

PERSIJA.

Buvęs Persijos šachas, kuris norėjo su pagelba Rusijos atgauti sau iš naujo Persijos sostą, ir su dideliu kareivių būriu įsiveržė į Persiją ir pradėjo karę su valdiška kariūmene, tapo pergalėtas ir išbėgo atgal į Rusiją. Jo kareivių ginklai ir daug jo turto liko valdiškos kariūmenės rankose.

DARBININKU GYVENIMAS.

Amerikoje.

CHICAGO, Ill. Darbininkų organizacijų priešai susitarė mesti naują dėmę ant organizuoto darbo. Apie savaitę atgal kasžin kas užmušė automobilių furmoną (chauffeur'ą) Wennerstromą, Cary'je, Ill. Prokuratorius Waymanas jau sprendžia, kad tai unijiniai automobilių furmonai jį užmušė. Už «liudytoją» turis kokį ten bartenderį.

CLEVELAND, Ohio. Nors desėtkams straikuojančiųjų kriaucių šeimynų grėsia badas ir šaltis, vienok straikuojantieji 3,000 balsų prieš 117 nutarė nepasiduoti.

BOSTON, Mass. 111,000 audeklinių dirbtuvių darbininkų Naujojoje Anglijoje sugrįžo prie darbo, nuo kurio buvo paliuosuoti nuo pradžios vasaros. Mat, buvo daugiau tavorų išdirbė, negu fabrikantai galėjo parduoti.

Užsienyje.

BERLYNAS. Nemažai studentų parrisamdo prie laukų darbų; gauna paprastai po 75 pfen. (apie 18 c.) į dieną; per tai labai numuša mokesčių darbininkams. Studentus verčia prie tokio pigaus uždarbiavimo kraštutinis neturtas.

LONDONAS. Anglijos darbininkai leisią per balsus įnešimą, kad visi darbininkai susijungtų į vieną milžinišką sąjungą. Jau pristoją prie tos sąjungos keliatas stiprių unijų: unija darbininkų, dirbančių gazo fabrikuose; unija dokų darbininkų, unija plytų darbininkų, sujungta unija mašinų darbininkų, unija prekių išvaziotojų ir jureivių unija, kurioje yra 150,000 žmonių.

IŠ DRAUGIJU GYVENIMO.

Milwaukee, Wis.—Suvienytų Valstijų socialistai valdininkai turėjo susivaziavimą. Jame dalyvavo apie 30 įvairių valdininkų. Bavo keliolika mojų, desėtkas aldermanų ir keliatos valstijų parlamentų atstovų.

Susivaziavimas apkalbėjo daug dalykų. Vienu iš svarbesniųjų apkalbėjimų buvo apkalbėjimas apie tai, kaip darbo unijos turi veikti. Visi sutiko, kad jos privalo veikti ant politiškos dirvos išvien su socialistų partija; nėra vienos pačios darbo unijos negalės išliuosuoti darbininkų kliafos iš-po alginės vergijos, iš-po kapitalizmo jungo, kadangi kapitalistai, pasinaudodami savo įtekme valdžioje, gali išduoti ir išduoda savo įstatymus, su kurių pagelba jie gali ardyti unijas. Taigi, jei darbininkai nori išlaimėti, jie būtina turi į savo rankas paimti įstatymdavystę, valdžią ir teismus. Jeigu darbo unijos susijungtų po raudona vėliava, tai darbininkų kliafos turėtų tokią galybę, jog nepoils Suv. Valstijos būtų darbininkų valdžioje.

Svarstyta taipgi, kodėl socialistai geriau tinka užimti valdiškas vietas, negu respublikonai ir demokratai. Prieita prie išvedimo, kad jie geriau tinka užimti valdiškas vietas, negu kapitalistiškų partijų atstovai, todėl, kad tų partijų išrinkti valdininkai turi atsidedavot tiems, per kuriuos jie buvo išrinkti; per tai tokie valdininkai negali būti teisingais valdininkais.

O socialistai valdininkai, pagal savo principus, dirba, kad pagerinti gyvenimą plačiausiai liaudžiai, visai milžiniškai darbininkų kliafai. Jie netarnauja saujailei išnaudotojų kapitalistų, tuo tarpu kaip kapitalistiški valdininkai yra tik ištikimais didžiųjų kapitalistų šuneliais.

Jena, Vokietija. Atsibuvo didžiausias vokiečių social-demokratų kongresas. Dalyvavo 600 delegatų ir social-demokratų vadas Bebelis. Jis ragino visokiais budais priešintis grasinančiai karei tarp Vokietijos ir Francijos. Iš atskaitos pasirodė, kad dabar vokiečių social-demokratų partija turi 836,562 narius, tai reiškia 116,524 nariais daugiau, negu pabaigoj pereinę metų.

KORESPONDENCIJOS.

DETROIT, Mich. — Desėtkas karštų katalikų buvo susitarę patraukti laisvamanius teisman už griovimą tikėjimo. Klausė kunigo Valaičio, kas daryti. Šis jiems pasakė, kad ir kantičkoj pasakyta, jog «Trečia dalis katalikų virs prie eretikų»; sako, taip jau turi but. Bet karštieji katalikai nepaisė tokio kun. paaiškinimo — vaikščiojo pas advokatus... Negaudami atvokato savo bylai, pareikalavo, kad p. Kornius neparsamdytų laisvamaniams ar socialistams savo sveitainės, bet ir čia nieko nepesė.

Neseniai Detroito smuklininkai parsikvietė kun. Gervicką, kad sutvirtintų tikėjimą. Tas savo pamokse pasakė, kad su laisvamaniais ir socialistais nereikia nei sveikintis, nei šnekėti, net jeigu jie būtų tavo tėvai ar broliai.

Laikė Jurgio dr-stės pikniko, laisvamanis F. Gražys pradėjo laisvamaniškai aiškinti bibliją. Prieš jį šoko M. Barkauskas ginti bibliją. Išsėmęs visus savo argumentus, Barkauskas su kumščia puolė ant Gražio, bet pastarasis pabėgo.

P r a e i v i s.

PHILADELPHIA, Pa. — Šiuomi pranešame Philadelphia, jog trius ir rupesčių LSS. 1-mos kuopos nepoilo bus atidaryta vakarinė mokykla. Mokinama bus 4 vakarus savaitėje: panedėlyj, utarninke, ketverge ir petničioj. Anglų kalba ir aritmetika bus išguldoma panedėliais ir petničiomis; geografija ir istorija — utarninkais ir lietuvių kalba — ketvergais. Mokytojais bus:

Anglų kalbos ir aritmetikos — Kazys Žalnieraitis (baigęs High School)

Geografijos ir istorijos — Aug. Purvis.

Lietuvių kalbos — V. Daukšys.

Mokinimas prasidės 25 d. rugsėjo, Lietuvių Laisvės klubo bute, 943 So. 2-nd. St. Pirm mokiniui prasidėsiant, 23 šio mėn. visi norinti lankyti mokyklą, teiksiami vakarais į paminėtą vietą (943 So. 2-nd St.) ir užsirašyti, kaip mokiniai, ir gauti platesnius paaiškinimus; ten bus ir užrašinė J. Juodžiukynas.

Vardu Komiteto J. Juodžiukynas.

FOREST CITY, Pa — Lietuviai čion girtuokliauja, mušasi, vaidijasi ir dievą garbina, o skvajerius keikia, nes pagonis be pasigailėjomo atlupa paskutinį dolerį. Gyvuoja

čion vienais vaidais ir nesutikimais LSS. 140 kuopa, net susirinkimas labai sunku susaukti.

Darbai čion anglų kastynėse eina gerai; dirbama pilnas laikas. Merginos šilkų dirbtuvėje taipgi dirba pilną laiką. Jeigu kas norėtų sužinoti apie darbus, lai parašo man, aš atsakysiu.

Čion patogu gyventi su šeimyna: oras sveikas, randos nebrangios. Geistina, kad kuodaugiausiai apsigyventų laisvai manančių šeimynų. Naujai pribuvusiems aš parupinsiu darbą ir pragyvenimo pradžia.

A. M. M a k a u s k a s, Box 695 Forest City, Pa.

WILMERDING, Pa. — Kaip visiems žinoma, kad Wilmerdinge yra suorganizuota «Lietuvių Darbininkų Kooperacija su \$1040 kapitalo, kuri 5 d. rugpjūčio atidarė savo mėsinę ir grosernę. Biznierių papirko visų mėsos ir kitų produktų firmų agentus, kad Kooperacijai nieko neparduotų. Bet pasidėkavojant Kooperacijos Komiteto gabumui, gaunam įvalias visko, ko mums reikia.

Išsykio žmonės puolėsi prie Kooperacijos, kaip budo išsigelbėjimui iš-po biznierių sutarties ant darbininkų kišenių. Bet dabar keli iš prisirašusių atstojo, mat, biznierių jiems įpaskojo, buk Kooperacija negera; esą, jums reikia dabar rūpintis, kad jusų pinigų nenuneštų ir tt. Tačiau gal nedaug rasis tokių avinų, kurie klausytų biznierių ar parsiduotų už stiklą alaus, kad, po suardymui Kooperacijos, biznierių galėtų jiems skurą lupti.

«Lietuvių Darbininkų Kooperacija» jau išgelbėjo vietinius žmones nuo baisaus brangumo, nes biznierių dabar jau negali imt po 26 c. už svarą mėsos, kaip pirma, bet turi parduoti taip, kaip Kooperacija parduoda, po 18 c. už svarą geriausią (!) mėsą.

LSS. 57 kuopa gyvuoja gerai. Iš LSS. narių yra susidariusi teatrališka kuopelė, kuri dabar mokinasi «Pirmi Žingsniai» ir tuoj žada statyti ant scenos Pittsburgo naudai LSS. III-čio rajono.

«Liet. Darb. Koop.» 20 rugp. surengė prakalbas. Kalbėjo B. Kondrotavičius apie tai, iš kur atsirado kooperacijos ir kokią naudą jos atneša žmonėms. Paskui J. Baltrušaitis (iš Pittsburgo) aiškino apie kooperacijų tvarką.

S a v a r o s.

MOTERU SKYRIUS.

Rengkimės prie geresnės ateities.

Kiekvienai moteriai ar merginai labai sunkus yra kapitalistiskasis jungas. Kiekviena moteris tūkšta laimingesnės ateities, bet nedaugelis tesuranda budą, kaip galima greičiau ją įvykdyti.

Taigi mes, moteris, jeigu nenorime buti vergėmis baisaus kapitalizmo ir klerikalizmo, kurie dabartiniame surėdy-

me išnaudoja mus dagi labiau už vyrus, tai mūsų, moterų, pareiga: pasistengti apsišviesti, kad gerai pažintume pačios save ir kad suprastume, iš kur puola ant mūsų tie nepakeliamai vargai.

Koki gi budu mes galime apsišviesti? Juk mes negalime lankyti mokyklų, nes mes turime dirbti savo pragyvenimui. Bet visgi savo apsišvietimui mes turime žmones; tai skaitymas knygų ir laikraščių, lankymas prakalbų, paskaitų ir tokių susirinkimų, kur galima savo protą lavinti. Jeigu mes suvartotume pasimokinimui pačios per save tą laiką, kurį dabar praleidžiame lankydamos vakaruškas, kur nieko gero nepamatome nei išgirstame, kaip tik girtų burį ir bjaurias kalbas; ir jeigu sunaudotume savo apsišvietimui da ir tą laiką, kurį praleidžiame tamsybės namuose, taip vadinamuose, dievnamuose, kur nieko neišgirstame, kaip tik prietarus ir kunigų blevyzgas — tai didžiama mūsų suprastų, kas tuos vargus pagimdė ir stengtųsi kaip galint prašalinti tą bjaurų kapitalistiškąjį surėdymą.

Mēs, moteris, juk esame gimtojos, mūsų užduotis — tai stengtis, kad, gimdydamos kūdikius, gimdytume sveikus kūniškai ir protiškai. Kiekviena motina turi mokėti savo kūdikius auklėti: neprivalo motina užsiganėdinti tik tuom, jog ji kūdikį nuprausė, aprenė ir pavalgydino. Nuo mažumėlės reikia jį mokyti; reikia mokyti, kad suprastų, kas yra gera, o kas bloga; ant to supratimo juk remiasi jo ateitis.

Motina savo šeimyniškame gyvenime turi vesti viską tvarkoje, apžiūrėti gerai kūdikius ir namus, o liuosas valandėles suvartoti skaitymui laikraščių ar knygų. Toks užsiėmimas tarnauja geru pavyzdžiu jaunai genkartei. Nes kūdikis daugiausia eina motinos pėdomis. Jei motina atsižymi gražiais, šviesiais pasielgimais, tai galima tikėtis, kad ir jos kūdikiai bus dori ir šviesūs.

Jei motina tamsi, neprotauja ir nenori protauti; jei ji savo laiką praleidžia prie alaus stiklo arba nešvarioj draugijoj; jei ji yra apsilėidusi — tai iš tokios motinos kūdikių nelabai ko gero galima laukti.

Taigi mes, moteris, jei nemokame gimdyti sveikus kūniškai ir protiškai kūdikius nei juos auklėti, tai geriaus visai negimdykime, nes, be tikslo gimdant ir auklėjant, mes netaisome kelią liuosybės ateičiai, ir negalime nešioti vardą gimdytojų žmonijų, bet gimdytojų vergų.

M. R. Lietuva itė.

BELETRISTIKA.

GERAS ŽMOGELIS.

Ar jūs suėjot gerą žmogelį? Aš aprašysiu, idant pažintut, kada sueisit.

Stiprus, galingas, pečiai jo platūs, kaip kluono durys, rankomis savo kalnus nuverčia, tik smegens vienos minkštos,

kaip košė — tai jums paveikslas gero žmogelio.

Už idealą jis sau paskyrė aviną kvailą, jis duoda garbę pasišventimui to gyvulėlio ramaus ir lėto, skapo nekaltai ir bando sekti ano paveikslą.

Geras žmogelis fabrike dirba sunkiausią darbą, prakaitą lieja per visą parą už porą grašių, neatsiliepia, norint ir kuo-lą ant jo tašytų. Jis dirba kantriai, ausis suglaudęs, kaklą suraukęs, nedasileidžia pikty pagundų, jei kas bandytų jam įkalbėti mintį maištingą.

Bažnyčioj klauso, kada jam plepa apie stebuklus pasviečio kito: pragaro kaitrą, rojaus grožybes ir ryja seilę užsidumojęs, kaip gerai butų dangaus palociuj.

Namon parėjęs, jis pačią muša, degtinę geria ir ryto mėtą anksti pakilęs traukia į darbą.

Bosas nutukęs, kunigas storas. Geras žmogelis dziova apsirgęs, griučia supuvus, oras prašvinkęs, pati išlyškus, vaikai paliegę, kojos iškrypę nuo stokos maisto.

Taip tai gyvena geras žmogelis.

A. V.

Poezija.

Ir kas tave, žmogau, suprasti galėtų,
Kuomet tu nuliudęs, giliai nusiminęs
Kentėsi ir verksi ašaroms aptvinęs,
Kas tave ramintų, kas pasigailėtų?
Visų užmiršta, apleista, it žuvus,
Pas tave ateinu, kur buvus—nebuvus,
Ir grožės balsais tau ritmus aš dainuoju,
Tave iš skaudžių svajonių vaduoju.

O tu, žmogau darbo, vargų vabalėli,
Mane pamylėkie, o busi laimingu;
Kovodams už laisvę, tu busi galingu,
Nes aš tau apšviesiu nakties tamsumėlj;
Aš ateities hymnus dėl tavęs giedosiu,
Nuvargusį veidą meiliai išbučiuosiu,
Dėl tavęs ramumą varge aš atnešiu
Ir rojun liuosybės tave aš nuvesiu.

J. Š — lis

Atminčiai S D. Valiulio, LSS. 7 kp. narlo.

Puikus jaunikaitis
Mieg' žemėj ramiais,
O mes dar kovojam
Ir dirbam sunkiai.
Kaip rudenio vėjas
Nukrato lapus,
Taip skaudus likimas
Pagriebia draugus.

Mirtis jį pakirto,
Palikusį mus
Padirbt, pakovoti
Ir zengt į kapus.

No. 38
14-)
ta, kad R
149)
išleisti Br
jungai ve
150)
turi priai
rendumu
151
mo J.B.
ji nurod
ti ir, pas
teisę. A
referendu
tuom tar
J.B. Smė
pasielgti
tam ganė
giama ref
tino virš
drg. Smė
«Kovą», s
vomo pro
Smelstori
jis sugrįžė
buvo nek
je nesugr
Phil
Dar s
rių adresų
nizatišku
rui, nes p
mi atidon.
Į Adn
bo, laikraš
kaciją gi
k—nora be
šio prielauk
tau ir jie g
gerai, maži

Bet darbas pradėtas
Negali pražut,
Nors jaunas karžygis
Duobėj turi put.

J. D. Bendokaitis.

SAJUNGOS REIKALAI.

LSS. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

14-) R.R. K-to izd. J. Ramanauskui ir 15 kp. pranešta, kad Ramanausko bondsas užtvirtintas.

149) Ad-jai pranešta, kad (sulyg L. K-to tar. 2) turi išleisti Br. Vargšo parašytą ir K. A. Sitavičiaus aukautą Sąjungai veikalėlį «Penktas Prsakymas».

150) Ad-jai ir Red-jai pranešta, kokių naujų taisyklių turi prisilaikyti, kurios tapo priimtos VII, VIII ir XI referendumuose.

151) LSS. 151 kuopa protestuoja prieš VI susivažiavimo J.B. Smelstoriaus prašalinimą nuo «Kovos» redagavimo; ji nurodo, kad VI susivaž. nebuvo kompetentišku tą padaryti ir, pasielgdamas taip, VI susivaž. laužąs S-je referendumo teise. Ant to paaiškinta, kad VI susivažiavimas neperžengė referendumo teises, nes jis tik suspendavo J.B. Smelstorių tuom tarpu, todėl, kad VI susivažiavimui pasirodė, jog drg. J.B. Smelstorius nėra kompetentišku redaguoti «Kovą». Taip pasielgti būtų galėjęs net ir L. K-tas bile kada, jei tik yra tam ganėtinai svarbios priežastys. Bet tuomi dar neperžengiama referendumo teisė, nes suspendavimas nėra dar visuotino viršininkų rinkimo teisės mindžiojimu, juk apie tai, ar drg. Smelstorius ištikro nebuvo kompetentišku redaguoti «Kovą», spres visi sąjungiečiai, kuomet balsuos VI susivažiavimo protokola. Ir jei didžiama nubalsuos, kad drg. J. B. Smelstorius bus kompetentišku redaguoti «Kovą», tuomet jis sugrįžs prie «Kovos». Bet jeigu didžiama nubalsuos, kad buvo nekompetentišku, kaip kad VI susivaž. manė, tuomet jis nesugrįžs prie «Kovos», nes s-čiai bus nutarę jį prašalinti.

Philad'a, Pa. 15, IX, 11. L.S.S. Centro Sek. Aug. Purvis.

Kuopų viršininkams.

Dar sykį atkartuju, kad visi tie, kurie siunčia sekretorių adresų pataisymą arba kreipiasi šiaip kokuose-nors organizaviškuose dalykuose, tai turi adresuoti Centro Sekretoriui, nes prisiusti ant Ad-jos ar Red-jos vardo **nebus imami atidon.** Juk tos dvi įstaigos neužsiima tais reikalais.

Į Adm. reikia kreiptis su visais piniginiiais, spaudos darbo, laikraščio, adresų permainymo ir kitais dalykais. Į Redakciją gi reikia kreiptis su visokiais reikalais, kurie turi ką-nors bendro su «Kovos» turiniu. Kada sąjungiečiai patys prisilaikys tvarkos, tuomet ir jų darbininkams bus lengviau ir jie galės geriau savo darbą atlikti. Atliekant darbą gerai, mažiau klaidų, o kaip klaidų mažiau, tai ir nesusipra-

timų mažiau. Todėl prisilaikykite tvarkos, o gera tvarka paeina nuo mūsų pačių.

LSS, C. Sekretorius Aug. Purvis.
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Pataisymas VI susivažiavimo protokolo.

1. Kadangi, paskiriant kaliniui Vincui visus Rev. Kank. Šelpimo K-to (R. R. K-to) izde esančius pinigus, mes duotume jam didesnę privilegiją, negu kitiems politiškiems kaliniams, tad LSS. 19-ta kuopa savo susirinkime 13 rugp. 1911 nutarė 19 balsų (prieš kiek!), kad

Pinigai, esanti Rev. K. Šel. K-to izde, būtų perduoti ne Vincui, bet LSD. P-jai, kuri, pagal savo nuosprendį, galės paskirti tuos pinigus, kur reikalinga.

2. VI susivažiavimo protokole (sesija III) pasakyta: «nutarta redaktoriui sugrąžinti raportą, kad pertaisyty, nemaišant klausimų, kurie nieko bendro neturi su redakcija ir pačiais S-gos reikalais». Mūsų, 19 kp., savo viršminėtame susirinkime apsvarstę dalyką, randame, jog redaktoriaus raportas buvo atmetas dėl kokių ten konspiracijų linkui S. L. A., su kuriomis S-ga nieko neturi bendro; per ką išeiname prie išvedimo, kad tas protokolo paragrafas yra neteisingai užrašytas, ir todėl 12 balsų (prieš kiek!) nutarėm, kad

Tikroji prasmė to protokolo yra: kad tai redaktoriaus raportas buvo atmetas dėl įtalpinimo jame kokių ten nebutų konspiracijų.

Brooklyn. LSS. 19 kp. kom.

}	Org. A. D a g i s.
	Sek. P. M a č y s.
	Izd. J. Š u k y s.

Pataisymai mano performuluoti.

LSS. Centro Sek. Aug. Purvis.

Įnešimas LSS. referendumui.

Mūsų, 151 kuopos draugai, savo mėnesiniame susirinkime, laikytame 6 rugp., didžiama balsų nutarėme įnešti LSS. referendumui, kad atmetų V. K. tarimą 2, kuriame nutarta talpinti «Kovoje» kas numeryje M. P. Ratelio viršininkų antrašai.

Motivas: Mūsų randame V. K. pasiūlymą už nepraktišką, kadangi M. P. R. pats mūsų neprašė ir kadangi V. K. tarė neliečiančius Sąjungą dalykus.

LSS. 15 kuopos pirm. St. Sheinis.

Sek. J. Andrikonis.

Org. F. K. Vabalas.

Izdininkas, A. Sheinis.

Kuopos, paremiančios šį įnešimą, turi prisiusti savo paremimus Centro Sekretoriui.

s, IX, 11. LSS. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

Laiškas XVI-tos III-čio rajono konferencijos delegatams.

Malonūs Draugai, delegatai LSS. III-čio rajono, XVI konferencijos!

Galėjot patėmyt «Kovos» N32 š. m., kad drg. Vabalas

primeta man kokį-ten sauvališkumą už sušaukimą LSS. III rajono ekstra konferencijos. Jūs, kaip buvę delegatai, gerai galite paminti, kad, užbaigiant konferenciją, tapo nutarta, kad protokolų sekretorius sušauktų ekstra konferenciją išklausymui raporto nuo delegatų iš LSS. VI-to suvivažiavimo.

B. K. Kondrotavičius.

Delegatas XVI konf. nuo 6-tos kp. A. Baltrušaitis.
Delegatas „ „ nuo 50-tos kp. J. Jamokaitis.

Delegato A. Vilenišio nesuėjau, ir parašo negalėjau gauti. A. B.

Drg. Vabalas protestuoja minėtame «Kovos» num. dar prieš tai, kad drg. J. Baltrušaičiui, VI suvivažiavimo delegatui, pridėta \$2.00 viršaus, negu XVI konferencija buvo nutarus. Konferencija štai ką buvo nutarusi:

Išmokėti drg. J. Baltrušaičiui \$20.00, kaip kelionės lėšas, ir už 5 dienas pamokėti \$10.00, t. y. po \$2.00 į dieną. Bet kad jam prisiėjo sugaišti 6 dienas, tai jis pareikalavo da \$2.00 už reikalingai ir teisingai sugaištą dieną. Delegatai pripažino drg. Baltrušaičio reikalavimą teisingu ir nutarė jam pridėti tuos \$2.00, o tą nutarimą prikergti prie XVI konferencijos tarimų, su paaiškinimu, dėlko tie \$2.00 viršaus pripažinta.

Taigi visai bereikalo man drg. Vabalas primeta sauvališkumą.

Buvęs III rajono sek. B. K. Kondrotavičius.

KLAUDŲ ATITAIŠYMAS.

N35 *Kovos* straipsnyje «Augančioji galybė vokiečių socializmo» atspausa: Pirmuose rinkimuose į Reichstagą 1971 m.; turėjo but 1871 m.

Krasos dėžutė.

V. T. Jokymis. Drg. Grikštas buvo pasakęs maž-daug tą-pat, ką ir Tamsta. Netalpimsim. Geriau būtų tokius skundus ant komitetų ar Administratoriaus, ar ant ko kitio suformuluoti ir pasiųsti Centro sekretoriui, o jis perduotų tam tikram komitetui. Per laikraštį tokius dalykus negalima pasekmingai nuspręsti bei sutvarkyti.

Užsienio «Kankinių Kasos» Komiteto atstovo pranešimas.

Negalint dabartiniam «Kankinių Kasos» Komiteto atstovui A. Vardui pildyti savo pareigų, K.K. su žinia LSDP. ir LDP. įgaliojimo mane užimti A. Vardo vietą. Sutikęs pildyti «Kankinių Kasos» užsienio atstovo pareigas ir, priėmęs visus nuo A. Vardo visus dokumentus ir kasą, pranešu apie tai visuomenei, pridėdamas abiejų partijų įgaliojimą.

Su pagarba K. Šakaitis.

Įgaliojimas.

K. K. atstovui A. Vardui paprašius paliuosuoti jį nuo tos pareigos, K.K. praneša, kad tarpininkavimui tarp Europos ir Amerikos Kankinių šelpimo organizacijų išrinkta, su A. Vardo žinia, K. Šakaitis.

LSDP. įgaliotinis (pasirašė) R a p o l a s I I.

LDP. įgaliotinis (pasirašė) M a r i j a.

1 (14) rugpjūčio 1911 m.

Nauji Raštai.

Pajauta, Lizdeiko Duktė, arba Lietuva XIV metašimtyj. Istoriskas romanas. Parašyta M. Bernatowicz'o, sulietuvino J o n a s M o n t v i l a. Pustl. 468.

Jono širdis, drama 5-se veikmėse. Parašė B r. V a r g š a s. Pustl. 66.

Laimė, poema. Parašė M. Vaitkus. Pustl. 166.

Tos visos trys knygos išleistos Chicago, Ill. Spauda ir lėšos «Kataliko», 3244 So. Morgan St. 1911 m.; nei vienos kaina nepažymeta.

Meilės Karštligė, mintis ir prilyginimai apie dabartinį supratimą meilės. Vertė iš rusiško J. Stropus. Pustl. 51, kaina 20 c / So. Boston, Mass., 30 W. Broadway, 1911 m.

Aukos.

Rochester, N. Y. 3 rugs. laike K. Skiliaus dukters krikštynų suaukauta \$2.15 politiškams prasikaltėliams. Atėmus 5c. nusiuntimo lėšų, «Kovos» adm. pasiūsta \$2.10.

Aukavo: Anuškevičius 50c., Vaišnorute ir G. A. Smilley- po 25c., D. Bindokaitis, Vily ir Vepštas- po 15c., A. Belskis, Prusas, Petronis, Plikis, K. Stiklius, Rakickas ir K. Tamošiunienė- po 10c.

J. D. Bindokaitis.

Detroit, Mich. Laike civiliškų sutuoktūvių drg. V. Šulcos su dr-ge M. Orančiute, 25 liepos svečiai suaukavo \$4.75 politiškams kankiniams.

Aukavo šie draugai: S. Urbantas, M. Urbantienė, M. Šugžda ir A. Saiman- po 50c., V. Sulca, J. Šugžda, J. Sulca, J. Juodaitis, K. Keršulis, J. Burbas, Jonas Šulei, V. Butrimas ir J. Brokas- po 25c., J. Veloniškis 40c., S. Astrauskas 10c. Pinigai pasiūsta «Kovos» adm.

P r a n y s s u g ž d u k s.

Neseniai vienas draugas, kuris yra išstremtas Siberijon iki gyvos galvos, kreipėsi pas mane, kad aš sušelpčiau jį pinigškai, nes jis mano sprusti iš tų tyrų. Negalėdamas išpildyti jo prašymo ir nenorėdamas palikti be jokių pasekmių, buvau priverstas atsišaukti per laiškus į Sąjungos kuopas, kad pagelbėtų minėtam draugui. Umu laiku paukavo šios kuopos:

S o. B o s t o n, M a s s., 60-ta kuopa: J. Raulinaitis, S. Bardzeviče, R. Pernickas ir V. Klemka- po \$1.00; V. Zapareckas 75 c., J. Mickevičius, K. Vidugiris- po 50 c., R. Vasiliauskas 28 c., P. Ketvirtis, O. Neviackienė, N. Januška ir M. Kapočiūtė- po 25 c., V. F. Zapareckas 20 c. Viso \$7.23.

W. L y n n, M a s s., 61-ma kuopa- \$2.00.

C a m b r i d g e, M a s s., 159-ta kuopa: P. Juškevičia \$1.00; V. Lukošius, R. Grigaliunas ir J. Dovidonis- po 50 c., R. Pavilionis 30 c., A. Jurevičius ir F. Poluiskis- po 25 c. Viso- \$3.30.

A t h o l, M a s s., 114-ta kuopa- 70 c.

Shen
Broo
Mah
Norv
Chic
Eaa
Cam

J. Kairaitis
vickas, S. J.
kis, C. Sh
Petrikis- p
minas- po
Bro
Rušman, V
J. Juzanas

Pit
levičius- J
M. Zaliec
Bro
Viso
Išsių
Pae
Visi
ku gal
kas jo lil
Nel
parinkti
kui išsių
dabar, b
V.

Pajėsi
žiniu parap
Philadelphia

Pajėsi
miečio pa
praneškite
Suvalk
Juoni Šp

Visi
atitankų
1007 Vin

LSS.
rytą, 10 v
So. Bosta
Mal
renkties p

tal.
 Duktė, arba Lietuviškas. Parašyta M. Bontvila. Pual. 488 veikmėse. Parašė B.
Vaitkus. Pual. 166. Chicago, Ill. Spanda št. 1911 m.; nei vienis ir prilyginimai apie rusiško J. Stropna Mas., 30 W. Broadway.
 laike K. Skiliaus daktariškiems prasikaltėliams adm. pasiūta \$2.10. ušnorite ir G. A. Smir Vepštas- po 16c, A. Stiklius, Rakickas ir K.
indokaitis.
 išky sutuoktvių drg. liepos svečiai suaukavo
 s, M. Urbantienė, M. Jca, J. Šagžda, J. Šal, Jonas Šulca, V. Butcis 40c., S. Astravakas
Sugžduka.
 ra ištremtas Siberijon d aš sušelpia jį pini-. Negalėdamas išpiti be jokių pasekmių, Sąjungos kuopas, kad tu paukavo šios kuopas:
 pa: J. Raulinaitis, S. - po \$1.00; V. Zapa- ris- po 50 c., R. Va- rienė, N. Januška ir s 20 c. Viso \$7.23.
 \$2.00.
 uopa: P. Juškevičia ir J. Dovidonis- po ir F. Polniskis- po \$3.30.
 70 c.

Shenandoah, Pa., 28-ta kuopa-	\$1.25.
Brooklyn, N. Y., 19-ta kuopa-	\$8.60.
Mahanoj City, Pa., 42-ra kuopa-	\$2.00.
Norwood, Mass., nuo Dr-tės D.L.K. K-čio	\$2.43.
Chicago, Ill., 81-ma kuopa-	\$1.40.
Easton, Pa., 42-ra kuopa-	67 c.
Cambridge, Mass., 71-ma kuopa: J. Plokštys, J. Kairaitis, A. Sevickas, J. Bieliauskas, J. Vitkus, J. Se- vickas, S. Brazdžionis, M. Norkus, A. Demylys, L. Gignors- kis, C. Shunskus, V. Anisla, M. Giedraitis, A. Sudas, J. Petrikis- po 25 c., J. Dushinskas 50 c., J. Sudas ir K. Ar- minas- po 20c., A. Tarvidas 15c. Viso-	\$4.80.
Brockton, Mass., 17-ta kuopa: J. Kugis \$1.00, F. Rušman, V. Rimkus, A. Lukačauskis- po 25 c., J. Motuzas, J. Juzanas, K. Raštis, K. Jakšas- po 10 c. Viso-	\$2.15.
Pittston, Pa., 24-ta kuopa: J. Lizaitis, Ig. Dane- levičius- po 50c., V. Alyta, Aug. Arminas, J. Klimavičius, M. Zalieckas ir K. Arminas- po 25 c. Viso-	\$2.25.
Brooklyn, N. Y., 83-čia kp.-	\$2.00.
Viso labo gauta-	\$43.78.
Išsiųsta-	\$34.48.
Pas mane yra-	\$9.30.
- Visiems, kurie tik aukavo, tariu širdingą ačiu. Su lai- ku gal tas pats draugas ištars jums, draugai, ačiu, bet kol kas jo likimas dar nežinomas...
- Nekurie draugai, siųsdami pinigų, žadėjo da daugiau parinkti aukų, todėl, kurie vėliaus atsiųs man, tai bus pas- kui išsiųstos ir atskaita atiduota. Pinigai, kurie pas mane yra dabar, bus nepoiligam išsiųsti.
- V. P a u k š t y s, 28 Broadway, So. Boston, Mass.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo vyro Bernardo Vaitkevičiaus, paėina iš Vilniaus gub., Gegu- žiniu parapljės, Zasilu valsčiaus, Lomianu sodžiaus. 10 metu atgal jis rašė iš Philadelphijos, Pa. Jo paties ar pažįstamu meldžiu pranešti.

Viktorija Vaitkevičienė, 120 Millbury St., Worcester, Mas. (38)

Pajieškau broliu, Jono ir Vicento Šipailu, paėina iš Suvalku rėdybos, Nau- miesčio pav., Griškabudžio valsčiaus, Kraujučiu kaimo. Jie patįs ar kas kiti, praneškite sekančiu antrašu:

Suvalku gub., Naumiesčio pav., Griškabudžio valsč., Kraujučiu kaimo Juozui Šipailai. (38)

Atydai LSS I-mos kuopos narių.

Visi pirmos kuopos nariai nepamirkite, net ir malonėkite, atsilankyti į kuopos mėnesinį susirinkimą. 26 rugsėjo, po adresu: 1007 Vine St.

Kuopos Komitetas.

So. Boston, Mass.

LSS. 60-ta kuopa laikys savo susirinkimus kas Nedėlios rytą, 10 val., savo svetainėj, St. Omer Hall, 376 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Malonus draugai. Neapleiskite nei vieną nedėlią, nes reikia renkties prie koncerto, kuris atsibus už kelių savaičių.

Fin. sek. N. Januška.

LIETUVIŲ :: „Apvieto“ :: Moterų Draugija

Reglia pasilinksminimo vakarėlį SUBATOJE, Rugsėjo 23 d. '11 FREIHEIT TURNER Svet., 3417-21 S. Halsted Street. Pradžia 7:30 val. vak. Įžanga 20c ypatai.

Bus skaitomas referatas, puikiausi ir naujausi monologai: „Skurdo vergė ir laisvės dievaitė“, tautiški šokiai ir lekiojanti krasa. Panelė ar ponė, laimėjusi daugiaus atviručių gaus puikią dovaną. Kvie- čiams širdingai gerbiama visuomenę atsilankyti. KOMITETAS.

Feeling "Fit" Every Day

Influenzės arba irme- dies užpuolimai naktimis arba kosulys ir die- gimai jūsų raume- nyse iš nusidirbi- mo, nepagalvys- jus, jeigu turėsit

Dr. Richter'io

Pain-

Expelleri

savo namuose ir

tuojaus imsite

vartot. 25c. ir 50c. aptiekose.

Sergėkis pamėgdžiotų vaistų.

F. A. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York
 Richter'io Congo Pūlės yra geros nuo vidurių sukėlėjų. 25c. ir 50c.

Geradejyste Visiems ŽMONĖMS!

Nuo senel uždėtas geradėjinių žmonių Philadelphijos Medikal Klinikas Igydymui visokioms ligoms sergančius.

Gausybės žmonių, per daktarus kurie yra Klinikę, apturėjo sveikata- išsigydė: Philadelphijos žmones nereikalauja papulpi kur nors į apgaviku rankas arba menkos vertės daktarpalaikiu; kurie apsimą o negali išgydyti, nes Philadelphijos M. Klinikas visiems pagelbsti kurie ėion tik kreipėsi.

Philadelphijos žmones yra laimingi, turėdami savo mies- tų tokį garsu geradėjina Kliniką, kuris pasekmingai, teisingai, greit ir ge- rai, kad apsimą, tai kiekvieną sergantį išgydo; todėl, kad ėion:

Tik parinkti geriausi daktarai specialistai darbuojasi.

PASARGA: Teisingumas, gerumas užtikrinta visiems; nes šitas Phi- adelphijos Medical Klinikas, yra paties Pensylvanijos Gu- bernatoriaus užtvirtytas-legalizuotas.

IDANT IR LIETUVIAI ŽINOTŲ,

kur atrasti tikra pagelba sveikatai, kaip Philadelphijos, Pa., teip iš kitu miestu, tad nutarta pranešti per laikraštį, kad pributu ar atsišauktu, o visi kurie trokšta apturės sveikata ir visokias rodas lietuviškoj kalboj ir, bus išgydyti nuo: skaudėjimo kaulu, sąnariu, stremu, krutinės, pečių, ranku ir koju. Nesveikumo viduriu ir inkstu, žarnu ligu. Nusilpnėjimo, sunkaus kvėpavimo, nervu, slaptu užsikrėčiamu ir nuo išdykimo ligu. Blogus sap- nus, kosulio, širdies ir galvos ligu. Teip-pat moterų, skausmingas mensesinės, gumbo ir visas kitas ligas, kurios tik atsiranda vargimui žmonių. Gydome kaip šviežes teip ir užsėjęsias ligas. Tu ar tavo pažysta- mas, nepaisėk kad tau niekas nepagelbėjo, neatidėliok, bet pribuk ar atsi- šauk, busi išgydytas, jai dar galutinai mirties neapimtas. Kam-mokėti apgavikams daug kartu po dešimts doleriu už kvarbuotą vandenį; kad Phi- adelphijos Medikal Klinikę suteiks teisingas grynas gyduoles naujausio sutaisymo už mažą atnagrydyjimą, išgydys.

KAM SIRGTI, kad gali buti IŠGYDYTAS.

Atsišauk ant šio adreso visada:

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, 1117 WALNUT ST., tarp 11 tos ir 12 tos Gatv. PHILADELPHIA, PA.

Geresnio daktaro ir geresnių liekarstų, kaip Philadelphijos Medikal Klinikoj, nerasitė niekur.

VALANDOS OFISO: Kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėliom ir šventom dienom nuo 10:30 iki 3 po piet. Ir vakarais: Utarninkais ir Pėtnyčiomis, nuo 6 iki 8-tos valandos.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be pėsedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8½ d. Rotterdamą	11¼ d. Liepoją
III Klesia \$29.00	III kl. \$30.00
II Klesia 45.00	II klesia 47.00
I Klesia 52.00	I klesia 52.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

**Brolių Yalovičių :: :: ::
:: Tris lietuviškos aptiekos**

307--9 Joseph av. ir 1031 Hudson av
Yra tai vienintelės aptiekos, kur galite susikalbėti lietuviškai Duodame sąžiniskus patarimus veitui, taipgi sutaisome gyduoles už žemesnę prekę, negu kitur. . . .
Yalovich Bros. Drug Co.
Rochester, N.Y.

PARDUODU LAIVAKORTES

Ir siunčiu pinigų. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviškus laiškus. Turiu agentūrą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigų taupintumui. . . .
P.M.KAITIS

narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovas» Administrciją.

**JAUNI VYRAI
SENI VYRAI
VIDURAMŽINI VYRAI**

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budame neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynai naudoti priemnuma gamtos.— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin savo sveikata, kaip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime. Ta knyga teip-gi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur Užnuodijima kraujo, arba syfill, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpneima, Abelnna pragaišti špeku, Pragaišti gyvybes skystimo, Naktinius nū beglmus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pulses ir Inkštu ligas, gali but galiutinai išgydyti sava nuomusē, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgrava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ira krautuvis žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava pingu mokiedami už prastus, bevertēs, vaistus iki kolaik neperskaitisti šitą knyga Ji pasakis kodiel jus kentėti ir kaip galet galiutinai isigydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama VYSAI DYKAI. Mēs užmokam ir paēta. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresą ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.

Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.

L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jusu pasiuliminui dykal siunstos knygos ir norēciau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardē.....
Adresas .....
Stejtas .....

**50,000
KNYGU
DYKAI DIEL VYRU.**

:: Mokykis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedēlās. Kaštuoja tik \$30. Mēs duodame nočynas. Tas amatas geras visam sviete. Būsi savo bosu. Aple daugiau rasyk arba atelk . . . .

Nosokofs' Barber School
1405 Penn Ave.,
Pittsburg, Pa. Dept. K

Kelstone Phone Main 14-28.
Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.

Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbēt rusiškai ir lenkiškai.

ANT PARDAVIMO

Jei kam butų reikalinga pjaną pirkti, meldžiu atsišaukti šiuo antrašu: . . . J. Lelionis . . . .
137 N. 13th st., Philad'a, Pa
Galima per laiską atsišaukti

TIK UŽ VIENĄ DOLERĮ

Tgausi juokų visiems metams, jei skaitysi pašai-pas ir pajuokos mėnesinį paveiksluotą laikr. TARKA. . . . Dolerį siusk adresu: . . . .
"TARKA", Box 895, New York, N.Y.

50c

ant metų! Pirmutinis lietuviškas lietuvaizių laikraštis :: :: ::

"Amerikos Lietuvaltė"
Ant pažiūros prislusiu porą numerių už sidabrinį 10c. Užsirašant ant 3 metų \$1.00. Ant metų 50c. Pasakykit ir savo draugams. Adresuokit:
"AMERIKOS LIETUVAITE"
Box 51. McKees Rocks, Pa.

Jau išėjo iš spaudos No.3
LAISVOSIOS ŽMONIJOS
Atskiuro numerio kaina 10c. metams 50c.

Jeil nori pamatyti, įdėk sidabr. dešimtuką į laiską ir apturēsi. Metam siusk m'y order.

Adresas: „LAISVOJI ŽMONIJA“,
1618 So Halsted st., Chicago, Ill.

SPECIJALISKAS GYDYTOJAS

Dr. B. Ulanski M.D.

Seniai baigęs daktarišką mokelą MEDICO-CHIRURGISKOJ KOLEGIJOJ, Philadelphija, Pa ir Baltimorēs Medikališkoj Kolegijoj, Baltimore, Md., kur vietinē ir valstijos valdžia užregistravo. Dabar jis atidarē naują ofisą po numeriu: . . . .
.....418 So. Broad st., Philadelphia, Pa. ....

Kiekvieną išgydysiu: nuo reumatizmo, skaudėjimo kaulų, nugarkaulio, šonų; visokių kraujo ligų, užkietėjimo vidurių, negalėjimo valgyti, išbėrimų ant kūno, niežų, visokių dedervinių, silkinimo plaukų, skaudėjimo galvos, širdies ligų, inketų, plaučių, kepenų, nerviskų ligų, nemiegojimo, neuralgijos, greito nuilsimo, sunklo kvėpavimo, persilaldymo, visokių slogų ir kitokių naikinančių sveikatą ligų. Taipgi išgydysiu visokias moterų ligas — — — — —

Priima ligonius: ryte iki 11 val.; nuo 1 iki 3 val. po pietų; vakare nuo 6 iki 8 val. Dykai priima ligonius Dr. B Ulanski tik biednus kiekvieną pėtnyčią nuo 2 val. po pietų iki 9 val. vakare, savo ofise:
☞ 418 S. Broad st. . . . Philadelphia, Pa. ☞

Geriausiai gydo visokias vyrų ir moterų ligas ir prie to yra geras specialietas. Gydo su pagelga naujausiai išrastų instrumentų ir elektriskų prietaisų. Kas ypatis kai neg-li pribūti, lai rašo laiską adresu: — — — — —
Dr. B. Ulanski, 418 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Arba lai telefonuoja: Bell, Spruce 43-55. Greitai gausite daktarišką pagelbą ir busite laimingi.